

GwE

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

CONWY
CYNGOR SWINDISTREF SIROL
COUNTY BOROUGH COUNCIL

CYNGOR
Sir Ddinbych
Denbighshire
COUNTY COUNCIL

CYNGOR
Sir y Fflint
Flintshire
COUNTY COUNCIL

wrexham
COUNTY BOROUGH COUNCIL
CYNGOR SWINDISTREF SIROL
wrecsam

Cyfarfod / Meeting

CYD-BWYLLGOR GwE
GwE JOINT-COMMITTEE

Dyddiad ac Amser / Date and Time

1.30 pm DYDD MERCHER, 9 GORFFENNAF 2014

1.30 pm WEDNESDAY, 9 JULY 2014

Lleoliad / Location

**VENUE CYMRU
LLANDUDNO**

Pwynt Cyswllt / Contact Point

GLYNDA O'BRIEN

(01341) 424301

GlyndaOBrien@gwynedd.gov.uk

AELODAETH Y CYDBWYLLGOR/MEMBERSHIP OF THE JOINT COMMITTEE

Aelodau â phleidlais/ Voting Members

Cynghorydd/Councillor Ieuan Williams – Cyngor Sir Ynys Môn/Isle of Anglesey County Council
Cynghorydd/Councillor Gareth Thomas – Cyngor Gwynedd Council
Cynghorydd/Councillor Wyn Ellis Jones – Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy/Conwy County Borough Council
Cynghorydd/Councillor Eryl Williams – Cyngor Sir Ddinbych/ Denbighshire County Council
Cynghorydd/Councillor Chris Bithell – Cyngor Sir y Fflint/Flintshire County Council
Cynghorydd/Councillor Michael Williams – Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam/Wrexham County Borough Council

Aelodau Cyfetholedig heb Bleidlais/Co-opted Non-voting Members

Esgobaeth Llanelwy/St Asaph Diocese – Rosalind Williams
Cynrychiolydd Ysgolion Cynradd/Primary Schools Representative – sedd wag / vacant seat
Cynrychiolydd Ysgolion Uwchradd/ Secondary Schools Representative – Annwen Morgan
Cynrychiolydd Ysgolion Arbennig/Special Schools Representative – Jonathan Morgan
Cynrychiolydd Llywodraethwr/ Governor Representative – Alison Fisher

Swyddogion heb Bleidlais/Non-voting Officers

Dr Gwynne Jones – Cyngor Sir Ynys Môn/Isle of Anglesey County Council
Dewi R. Jones – Cyngor Gwynedd Council
Geraint James – Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy/Conwy County Borough Council
Karen Evans – Cyngor Sir Ddinbych/Denbighshire County Council
Ian Budd – Cyngor Sir y Fflint/Flintshire County Council
John Davies – Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam/Wrexham County Borough Council

Swyddogion yn bresennol/Officers in attendance

Iwan Evans a Dafydd Edwards – Awdurdod Lletyol/Host Authority
Geraint Rees – Llywodraeth Cymru/Welsh Government
Huw Foster Evans – Prif Swyddog GwE/GwE Chief Officer
Susan Owen Jones – Rheolwr Busnes a Chyllid GwE/GwE Business & Finance Manager
Mohammed Mehmet – Cyngor Sir Ddinbych/Denbighshire County Council

RHAGLEN

1. CADEIRYDD

I ethol Cadeirydd am 2014/15

2. IS-GADEIRYDD

I ethol Is-gadeirydd am 2014/15

3. YMDDIHEURIADAU

Derbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

4. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Derbyn unrhyw ddatganiad o fuddiant personol.

5. MATERION BRYS

Nodi unrhyw eitemau sy'n fater brys ym marn y Cadeirydd fel y gellir eu hystyried.

6. COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF 30/4/14

(copi'n amgaeedig)

7. CYFRIFON TERFYNOL Y CYD-BWYLLGOR AM Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN 31 MAWRTH 2014

(copi'n amgaeedig)

8. DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

(copi'n amgaeedig)

9. ADRODDIAD CYNNYDD AR DDATBLYGIADAU GwE

(copi'n amgaeedig)

10. CYLLIDEB GwE 2014/15 – ADOLYGIAD CHWARTER 1

(copi'n amgaeedig)

11. Y MODEL CENEDLAETHOL

(i) YMATEB Y GWEINIDOG ADDYSG A SGILIAU

(copi'n amgaeedig)

(ii) YMATEB GwE I'R MATERION YCHWANEGOL A GODWYD FEL RHAN O ADBORTH LLYWODRAETH CYMRU I'R CYNLLUN BUSNES

(copi'n amgaeedig)

12. DYDDIADAU CYFARFODYDD 2014/15

(copi'n amgaeedig)

**CYD-BWYLLGOR GwE
30.04.14**

Yn bresennol: **Y Cynghorydd Eryl Williams (Cadeirydd)**
Y Cynghorydd Siân Gwenllian (Is-gadeirydd)

Y Cynghorwyr Ieuan Williams (Cyngor Ynys Môn), Wyn Ellis Jones (Cyngor Bwrdeistrefol Sirol Conwy), Chris Bithell (Cyngor Sir y Fflint), Michael Williams (Cyngor Bwrdeistrefol Sirol Wrecsam),

Aelodau Cyfetholedig heb bleidlais: Mr Rhys Howard Hughes (Cynrychiolydd Ysgolion Cynradd), Mrs Annwen Morgan (Cynrychiolydd Ysgolion Uwchradd), Mr Jonathan Morgan (Cynrychiolydd Ysgolion Arbennig)

Swyddogion Heb bleidlais: Mr John Davies (Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam), Mr Dewi R Jones (Cyngor Gwynedd), Dr Gwynne Jones (Cyngor Ynys Môn), Mr Geraint James (Cyngor Bwrdeistrefol Sirol Conwy), Karen Evans (Cyngor Sir Dinbych)

Hefyd yn Bresennol: Mr Huw Foster Evans (Prif Swyddog GwE), Mrs Susan Owen Jones (Rheolwr Busnes a Chyllid GwE) Mr Iwan Evans (Rheolwr Gwasanaeth Cyfreithiol yr Awdurdod Lletyol - Cyngor Gwynedd), Mr Hefin Owen (Rheolwr Cyllid yr Awdurdod Lletyol - Cyngor Gwynedd), Ms Sandra Evans (Uwch Ymgynghorydd Adnoddau Dynol yr Awdurdod Lletyol - Cyngor Gwynedd), Mr Geraint Rees (Cynrychiolydd Llywodraeth Cymru) a Glynda O'Brien (Swyddog Cefnogi Aelodau'r Awdurdod Lletyol - Cyngor Gwynedd)

Ymddiheuriadau: Mr Ian Budd (Cyngor Sir y Fflint), Mr Dafydd Edwards (Pennaeth Cyllid yr Awdurdod Lletyol – Cyngor Gwynedd).

Ymddiheurodd y Cyng. Wyn Ellis Jones am ei absenoldeb o gyfarfod diwethaf y Cyd-bwyllgor.

1. CYHOEDDIADAU'R CADEIRYDD

- (a) Estynnwyd croeso i'r Cynghorydd Gareth Thomas i'r cyfarfod sef olynnydd y Cynghorydd Siân Gwenllian i swydd Aelod Cabinet Addysg - Cyngor Gwynedd.
- (b) Cyfeiriwyd at brofedigaeth a ddaeth i ran Mrs Annwen Morgan yn ddiweddar a mynegwyd cydymdeimlad dwysaf â hi yn ei cholled.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datgan o fuddiant personol gan unrhyw Aelod oedd yn bresennol

3. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar y dyddiadau isod fel rhai cywir:

6 Tachwedd 2013
12 Mawrth 2014

4. ADRODDIAD CYNNYDD

Cyflwynwyd adroddiad gan Brif Swyddog GwE yn diweddarau Aelodau'r Cyd-bwyllgor ar gynnydd a datblygiadau GwE.

Nodwyd bod yr adroddiad wedi ei ddarparu ers peth amser bellach ar gyfer cyfarfod diwethaf y Cyd-bwyllgor ond bu'n rhaid gohirio'r cyfarfod hwnnw oherwydd diffyg cworwm digonol. Cymerodd Prif Swyddog GwE y cyfle i ddiolch i Dîm GwE am eu gwaith dros y chwe mis diwethaf sydd wedi bod yn waith creiddiol o safon uchel.

Tywysodd Prif Swyddog GwE yr Aelodau drwy'r adroddiad gan gyfeirio at:

- Barhad GwE i weithredu yn unol â'r Cytundeb Lefel Gwasanaeth gwreiddiol a gytunwyd gan y 6 Awdurdod
- Y bu'r Prif Swyddog yn cynrychioli GwE mewn trafodaethau cenedlaethol yn ymwneud â datblygu'r Model Cenedlaethol ar gyfer Gwella Ysgolion
- rhaglen waith yr Arweinyddion System
- data a gasglwyd gan y Gwasanaeth ar ddeilliannau ysgolion cynradd ac uwchradd yn dilyn Ymweliad 1 Tymor yr Hydref 2012 ac Ymweliad 3 Tymor yr Haf 2013 gan nodi bod newid sylweddol o'r sefyllfa yn Hydref 2012 gyda chynnydd yn y gyfran o ysgolion cynradd a ddyfarnwyd yn ddigonol neu anfoddhaol o 26% i 32% a lleihad yn y gyfran o ysgolion cynradd a ddyfarnwyd yn rhagorol o 11% i 6%.
- gynnydd yn y gyfran o ysgolion uwchradd a ddyfarnwyd yn ddigonol neu anfoddhaol o 38% i 52% er bod cyfran yr ysgolion uwchradd anfoddhaol wedi syrthio o 13% i 5%.
- gynnydd yn y gyfran o ysgolion uwchradd rhagorol o 9% i 15% a'r newid amlycaf o safbwynt y sector uwchradd ydoedd lleihad yn y gyfran o ysgolion da o 53% i 33%
- bod y newidiadau uchod i'w disgwyl o ystyried bod yr erfyn a ddefnyddir i ddod i farn yn fwy cyfarwydd bellach a hefyd bod y Cytundeb Lefel Gwasanaeth ei hun yn golygu bod angen i ysgolion fod yn un o'r ddau gategori isaf er mwyn hawlio cefnogaeth ychwanegol gan y gwasanaeth
- barhad GwE i gynnal gweithgareddau safoni ar draws y rhanbarth yn ogystal â chynnal ymweliadau ar y cyd
- adborth ysgolion i holiadur Ymweliad 1 gyda chanran da wedi ymateb yn gadarnhaol
- diweddariad ynghylch llythrennedd a rhifedd gan nodi bod un o Uwch Arweinwyr System GwE yn parhau i weithio fel prif ddolen gyswllt y rhanbarth hefo'r Rhaglen Gymorth Genedlaethol
- diweddariad ar ddeilliannau disgyblion 2013
- Y dyfodol gan gyfeirio'n benodol at ddatblygiad y Model Cenedlaethol a'r Achos Busnes sydd erbyn hyn wedi ei gyflwyno i'r Gweinidog Addysg, Llywodraeth Cymru. Nodwyd pwysigrwydd i'r gwasanaeth fod yn ymatebol i'r Model Cenedlaethol gyda disgwyliadau newydd i'r consortia. I'r perwyl hwn byddai'n rhaid datblygu cynhwysedd i fynd i'r afael â datblygiadau'r Achos Busnes a thynnwyd sylw at enghraifft o strwythur staffio presennol gwasanaeth EAS yn Ne Ddwyrain Cymru.

Cyn mynd ymlaen i drafod strwythurau a phenodiadau, gadawodd Mr Rhys Howard Hughes y cyfarfod gan ei fod wedi datgan diddordeb mewn un o'r swyddi a drafodwyd isod.

Aeth y Prif Swyddog ymlaen i nodi bod pennaeth Ysgol Uwchradd Ysgol Alun, Sir y Fflint, wedi ei benodi i rôl Uwch Arweinydd Sustem (Wrecsam a Sir y Fflint) i ymdrin ag ansawdd. Roedd y Prif Swyddog yn awyddus i benodi Pennaeth Broceriaeth, o adnoddau presennol GwE, i ddatblygu cynhwysedd cefnogol y gwasanaeth i helpu ysgolion mewn categorïau arbennig. Nodwyd pwysigrwydd i symud ymlaen â'r penodiad a gofynnwyd am gymeradwyaeth y Cyd-bwyllgor i'r egwyddor hwn.

Yn deillio o'r adroddiad amlygwyd y pwyntiau isod:

(i) Mewn ymateb i ymholiad gan Aelod ynglŷn â thargedau Cyfnod Allweddol 2, esboniodd y Prif Swyddog bod y broblem yn un cenedlaethol o safbwynt dehongliadau amrywiol gyda chanllawiau yn cael eu rheoli gan Lywodraeth Cymru. Roedd yn fwriad ganddo drafod y mater gyda Thîm Rheoli GwE yn y dyddiau nesaf.

(ii) O safbwynt rôl GwE yn monitro gweithrediad y profion llythrennedd a rhifedd, nododd y Prif Swyddog y gofynnwyd i GwE wneud y gwaith ar ran y chwech Awdurdod ac y byddai'r canlyniadau eleni yn nodi'r sgôr cynnydd yn unol â neges gan y Llywodraeth.

(iii) Bod disgwyliad gan ysgolion i dderbyn cefnogaeth a theimlwyd bod y gefnogaeth yma yn greiddiol iddynt. Hyderir y ceir cymeradwyaeth gan y Cyd-bwyllgor i'r egwyddor o benodi Pennaeth Brocera a Chefnogaeth ar gyfer datblygu'r gefnogaeth hon.

(iv) Pryder ynglŷn ag asesiadau a chategoreiddio ysgolion ac yn benodol os yw'r sgor cynnydd yn mynd i fod yn bwysicach na'r sgor craidd, sut y bydd hyn yn cael effaith ar arolygiadau ESTYN. Mewn ymateb, roedd y Prif Swyddog yn gwbl grediniol bod rhaid i'r prosesau categoreiddio gyd-redeg â gweithdrefnau ESTYN. Os nad yw hyn yn digwydd, fe fydd yn her a sialens i wasanaeth GwE. Ychwanegodd cynrychiolydd Llywodraeth Cymru y dylai'r 4 rhanbarth gymryd perchnogaeth o'r Model a chreu cysondeb ar draws y rhanbarthau.

(v) Mewn ymateb i'r uchod, teimlwyd mai rôl i Lywodraeth Cymru ydoedd arwain ar hyn gan sicrhau canllawiau mwy grymus a chadarn gan eu bod ar hyn o bryd yn benagored.

(vi) Adroddodd Prif Swyddog GwE bod adolygiad cwricwlwm addysgol o'r Cyfnod Sylfaen i'r Uwchradd yn mynd rhagddo gan Yr Athro Graham Donaldson o Brifysgol Glasgow ynghyd ag asesiadau yng Nghymru.

(vii) Mewn ymateb i ymholiad gan Aelod ynglŷn â sut y gellir uchafu'r ysgolion hynny sydd ar y brig prun bynnag, nododd y Prif Swyddog bod rôl i ysgolion wella ar bob ystod a'r gobaith fyddai creu teulu o ysgolion fyddai'n gallu cydweithio a gwella hefo'i gilydd. Bwriedir paratoi cynllun datblygu gweithio ysgol-i-ysgol erbyn diwedd Medi.

Penderfynwyd: (a) Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad ar ddatblygiadau cyfredol GwE, gan ddiolch am adroddiad cynhwysfawr ynghyd â'r holl waith ymgwymerwyd gan y Prif Swyddog a'i dîm yn ystod cyfnod prysur o ran datblygiadau cenedlaethol.

(b) Cymeradwyo:

- (i) yr egwyddor i benodi Pennaeth Brocera a Chefnogaeth, o adnodd presennol GwE, i ddatblygu cynhwysedd cefnogol y gwasanaeth yn unol â'r hyn gyflwynir yn yr Achos Busnes Rhanbarthol;
- (ii) i roi hawl i'r Prif Swyddog, mewn ymgynghoriad â'r 6 Awdurdod, symud ymlaen gyda threfniadau priodol ar gyfer y penodiad.
- (iii) Bod y Prif Swyddog yn parhau i weithio gyda'r Cyfarwyddwr Addysg y 6 Awdurdod i weithredu gofynion yr Achos Busnes Rhanbarthol ac adrodd yn ôl i'r Cyd-bwyllgor ar y datblygiadau hynny.

5. ADRODDIAD ADOLYGIAD ARIANNOL CYLLIDEB GwE 2013/14

Cyflwynwyd: Adroddiad Prif Swyddog GwE a Phennaeth Cyllid yr Awdurdod Lletyol (Cyngor Gwynedd) yn amlinellu adolygiad ariannol diweddaraf o gyllideb GwE am y flwyddyn 2013/14.

(a) Nododd Rheolwr Cyllid yr Awdurdod Lletyol bod cynnwys yr adroddiad yn canolbwyntio ar amrywiadau ariannol "sylweddol" sydd wedi dod i'r amlwg sef cynnydd yn y tanwariant o £150,000 a olygai amcangyfrif tanwariant net o £563,000 yn erbyn y gyllideb a osodwyd fel rhan o'r Achos Fusnes Llawn i sefydlu GwE.

(b) Tynnwyd sylw at yr amrywiadau ariannol "sylweddol" rhwng adroddiad Chwarter 2 ac Adroddiad Chwarter 3 yn ymwneud â chostau'n gysylltiedig â Gweithwyr (Chw 2: £81k gorwariant; Ch3: £2k gorwariant) yn ogystal â chomisiynu (Chw2: dim gôr na thanwariant; Ch3: £52K tanwariant).

Penderfynwyd: (a) Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.

(b) Cadarnhau i:

- (i) Ymrwymo £70,000 tuag at raglen hyfforddiant cenedlaethol Llywodraeth Cymru i Arweinwyr System sydd i'w gynnal yn 2014/15
- (ii) Ymrwymo'r gweddill, sef £493,000 tuag at atgyfnerthu'r gyllideb comisiynu ac i gyflawni'n Cynllun Busnes Rhanbarthol i weithredu'r Model Cenedlaethol 2014/15.

6. CYLLIDEB SYLFAENOL 2014/15

Cyflwynwyd: Adroddiad Prif Swyddog GwE a Phennaeth Cyllid yr Awdurdod Lletyol (Cyngor Gwynedd) ar Gyllideb Sylfaenol GwE 2014/15.

(a) Tynnwyd sylw'r Cyd-bwyllgor gan Reolwr Cyllid yr Awdurdod Lletyol bod y gyllideb wedi ei baratoi yn dilyn fformat yr achos busnes terfynol gydag effaith chwyddiant / cynnydd mewn prisiau wedi'u hamcangyfrif a'u hymgorffori oddi mewn i'r gyllideb (gan gynnwys codiad cyflog, addasiad yswiriant gwladol a chynnydd mynegai prisiau defnyddwyr). Fe fyddir yn

cyflwyno adroddiad cynnydd ar ddatblygiadau fydd yn arwain at gyfrifoldebau yn trosglwyddo i GwE yng nghyfarfod y Cyd-bwyllgor ym mis Gorffennaf.

- (b) Amlygwyd pryder gan sawl Aelod ynglyn a'r arbedion ariannol a wynebair awdurdodau lleol ac o ganlyniad byddai'n rhaid i GwE ddangos gwerth am arian ar gyfer y gwasanaeth.

Penderfynwyd: Mabwysiadu'r gyllideb sylfaenol 2014/15 fel amlinellir yn Atodiad 1 i'r adroddiad.

7. **YR ACHOS BUSNES FEL YMATEB Y RHANBARTH I'R MODEL CENEDLAETHOL AR GYFER GWELLA YSGOLION**

Cyflwynwyd: Achos Busnes y Rhanbarth a gyflwynwyd i Lywodraeth Cymru fel ymateb i'r Model Cenedlaethol ar gyfer Gwella Ysgolion.

- (a) Adroddodd Mr Geraint Rees, Llywodraeth Cymru, bod yr Achos Busnes a gyflwynwyd yn gynllun busnes cryno, pwrpasol ac yn cwrdd â gofynion Llywodraeth Cymru. Mewn ymateb i sylwadau wnaed gan Aelodau'r Cyd-bwyllgor ymatebwyd iddynt fel a ganlyn:

- Bod angen Tîm Canolog i gefnogi Prif Swyddog GwE
- Derbyniwyd bod y rhanbarth yn eang yn ddaearyddol a'i fod yn her i gael cysondeb o fonitro ar draws y rhanbarth
- Bod angen sefydlu model o gydweithio ysgol-i-ysgol a gosod fframwaith a hyblygrwydd i ymateb i anghenion ysgolion
- Nad oedd yn fwrriad i greu gwaith er mwyn creu gwaith ond yn hytrach cael model i godi safonau ac yn arwain yn naturiol yn yr hir dymor i arweinwyr ysgolion helpu ei gilydd
- Y byddai o fantais i'r Cyd-bwyllgor wahodd arbenigwr rhyngwladol i rannu tystiolaeth a phrofiadau yn y maes gyd hwy

- (b) Amlygwyd amrywiol farn ymysg Aelodau'r Cyd-bwyllgor ynglyn â gwireddu'r uchod megis:

- y byddai'n anorffod i ddarparu cynllun prosiect ynglyn â threfn llywodraethu ynghyd â model gyllido erbyn mis Medi
- disgwylir am farn gyfreithiol gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (WLGA) ynglyn â'r broses
- yr angen am adnoddau ychwanegol o fewn Tîm canolog GwE i fedru cyflawni'r gwaith
- awgrymwyd y byddai'r Cyfarwyddwyr Addysg a Phrif Swyddog GwE, yn trafod, dros yr wythnosau nesaf, y ffordd ymlaen ac adrodd ar gynnydd yng nghyfarfod nesaf y Cyd-bwyllgor yng Ngorffennaf
- teimlwyd bod angen cyfnod o sefydlogrwydd i ganolbwyntio ar wella safonau addysg yn hytrach na'r gofyn am newidiadau cyson gan Lywodraeth Cymru

Penderfynwyd: Derbyn a nodi'r uchod a gofyn i Mr Geraint Rees gyfleu i'r Gweinidog Addysg bryderon y Cyd-bwyllgor ynglyn â monitro a chysoni asesiadau rhanbarthol.

7. UNRHYW FATER ARALL

Adroddodd Prif Swyddog GwE mewn ymateb i ymholiad y Caderiydd ynglyn â'r sedd wag ar Aelodaeth y Cyd-bwyllgor, bod Ms Alison Fisher wedi derbyn gwahoddiad i wasanaethu ar y Cyd-bwyllgor i gynrychioli'r Llywodraethwyr.

8. DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Cynhelir cyfarfod nesaf y Cyd-bwyllgor am 1.30 p.m., dydd Mercher, 9 Gorffennaf 2014 yn Venue Cymru, Llandudno.

Dechreuodd y cyfarfod am 9.30 a.m. a daeth i ben am 11.00 a.m.

CADEIRYDD

CYFARFOD	Cyd-Bwyllgor GwE
DYDDIAD	9 Gorffennaf 2014
TEITL	Cyfrifon Terfynol y Cyd-Bwyllgor am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014
PWRPAS	Cyflwyno – • Adroddiad “alldro” Incwm a Gwariant Refeniw 2013/14, a • Datganiad o'r Cyfrifon, ar ffurf 'statudol', wedi'i ardystio, ond cyn Archwiliad.
ARGYMHELLIAD	Derbyn a nodi'r wybodaeth, a chadarnhau'r driniaeth o'r tanwariant.
AWDUR	Dafydd L Edwards, Pennaeth Cyllid, Cyngor Gwynedd

1. GOFYNION ADRODD ARIANNOL STATUDOL

- 1.1 Mae gofynion adrodd penodol ynghylch cyfrifo ac archwilio cyfrifon Cyd-Bwyllgorau.
- 1.2 Mae Adran 12 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn datgan fod Cyd-Bwyllgor o fwy nac un awdurdod (lleol) yn gorff llywodraeth leol, ac mae Adran 13 o'r Ddeddf yn mynnu bod cyrff o'r fath yn cadw cyfrifon sy'n destun archwiliad gan archwiliwr annibynnol wedi'i gymeradwyo gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.
- 1.3 Er nad yw'n endid cyfreithiol annibynnol, at ddibenion cadw cyfrifon a derbyn archwiliad, mae'r Cyd-Bwyllgor ei hun yn ddarostyngedig i'r un rheoliadau a chynghorau lleol eraill.
- 1.4 Cyngor Gwynedd yw'r Cyngor lletyol sy'n gyfrifol am gyflawni cyfrifoldebau cyfrifo ac adrodd ynglŷn â chyllid Cyd-Bwyllgor GwE.
- 1.5 Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru)(Diwygio) 2010 yn mynnu bod pob Cyd-Bwyllgor yn paratoi cyfrifon blyneddol, h.y. cyfrif incwm a gwariant, a lle mae'r trosiant yn fwy na £1m, rhaid paratoi datganiad o'r cyfrifon yn unol â chod CIPFA ar gyfer y Cyd-Bwyllgor.
- 1.6 Bydd y Datganiad o Gyfrifon GwE yn destun archwiliad gan Swyddfa Archwilio Cymru, ar wahân i'w harchwiliad o gyfrifon Cyngor Gwynedd.

2. CYFRIFON 2013/14

- 2.1 **Cyflwynir y Cyfrif Incwm a Gwariant Refeniw am 2013/14 yma fel Atodiad A**, ynghyd â sylwadaeth ar y prif wahaniaethau rhwng y gyllideb a'r gwir wariant er gwybodaeth yn unol â'r drefn "arferol", ar ffurf adroddiad "alldro" sydd, hyderaf, yn fwy dealladwy i aelodau weithredu fel "bwrdd rheolaethol".
- 2.2 **Yn Atodiad B, cyflwynir y Datganiad o'r Cyfrifon am 2013/14 (cyn archwiliad), wedi'i gwblhau a'i ardystio gan y Swyddog Ariannol Cyfrifol**, sef Pennaeth Cyllid Cyngor Gwynedd (Dafydd L Edwards) fel y Swyddog Cyllid Statudol ar gyfer y Cyd-Bwyllgor. Mae'r datganiad yma ar ffurf safonol statudol ac yn hanfodol o safbwynt "llywodraethu".
- 2.3 Bydd rhain yn destun archwiliad buan gan Swyddfa Archwilio Cymru, a bydd yr Archwilydd Penodedig (Anthony Barrett) yn cynhyrchu adroddiad "ISA260" (yn manylu ar brif ddarganfyddiadau Swyddfa Archwilio Cymru) i'w gyflwyno i Gyd-Bwyllgor GwE ar 29 Medi 2014.

3. TANWARIANT

- 3.1 Adroddwyd i'r Cyd-Bwyllgor ar 30 Ebrill fod amcangyfrif tanwariant 2013/14 yn £563,000.
- 3.2 Penderfynwyd ar 30 Ebrill i ymrwymo £70,000 tuag at raglen hyfforddiant Arweinwyr System, ac i neilltuo'r gweddill, sef £493,000, tuag at atgyfnerthu cyllideb comisiynu GwE yn 2014/15 a thu hwnt.
- 3.3 Erbyn hyn, mae'r tanwariant terfynol yn £776,662 ac felly byddai modd neilltuo £706,000 ar gyfer comisiynu er mwyn cyflawni'r cynllun busnes, y model cenedlaethol, a gofynion ysgolion yn 2014/15 a thu hwnt.
- 3.4 Y prif resymau dros y cynnydd yn tanwariant 2013/14 yw llithriad mewn defnydd o incwm penodol, a thanwariant pellach ar nifer o benawdau, gan gynnwys llai o wariant 'comisiynu' na ddisgwyliwyd yn chwarter 4, ynghyd â throsiant staff ychwanegol.

4. ARGYMHELLIAD

- 4.1 **Gofynnir i Gyd-Bwyllgor GwE dderbyn a nodi'r wybodaeth sy'n yr atodiadau, sef –**
- Cyfrif Incwm a Gwariant Refeniw 2013/14 – Atodiad A
 - Datganiad o'r Cyfrifon 2013/14 (cyn archwiliad) – Atodiad B

CYD-BWYLLGOR GwE

(CYNGHORAU CONWY, DINBYCH, FFLINT, GWYNEDD, YNYS MON, A WRECSAM)

CYFRIF INCWM A GWARIANT REFENIW 2013/14

	Cyllideb £	Cyfrifon Terfynol £	Gwahaniaeth £
Gwariant			
Gweithwyr			
Cyflogau			
- Rheolaeth a Gweinyddiaeth	485,305	369,895	(115,410)
- Arweinydd System	2,406,684	2,078,291	(328,393)
Hyfforddiant, hysbysebu a costau gweithwyr eraill	24,700	5,809	(18,891)
Adeilad			
Rhent (yn cynnwys gwasanaethau)	49,600	30,818	(18,782)
Cludiant			
Costau Teithio	190,370	97,567	(92,803)
Cyflenwadau a Gwasanaethau			
Dodrefn, offer, argraffu, post, ffon, hurio stafelloedd ayb	21,694	22,360	666
Ffioedd Archwylwyr Allanol	0	6,125	6,125
Broceru	250,000	83,745	(166,255)
Costau Gwasanaethau Cefnogol Awdurdod Lletyol Cyngor Gwynedd			
Cyfreithiol	5,000	5,000	0
Adnoddau Dynol	8,572	8,572	0
Cyllid	37,075	37,075	0
Technoleg Gwybodaeth	41,000	41,000	0
Prosiectau	0	166,496	166,496
Costau sefydlu unwaith ac am byth			
Costau diswyddo a phryniant offer/adnoddau	0	853,166	853,166
Cyfanswm Gwariant	3,520,000	3,805,920	285,920
Incwm			
Cyfraniadau ar gyfer costau rhedeg y gwasanaeth craidd			
- Cyngor Conwy	(550,600)	(550,600)	0
- Cyngor Dinbych	(531,136)	(531,136)	0
- Cyngor Fflint	(791,334)	(791,334)	0
- Cyngor Gwynedd	(634,878)	(634,878)	0
- Cyngor Ynys Môn	(356,402)	(356,402)	0
- Cyngor Wrecsam	(655,650)	(655,650)	0
Cydllynydd Rhanbarthol - Rhaglen Gymorth Genedlaethol: Llythrennedd a Rhifedd	0	(28,800)	(28,800)
Cynghorau Conwy, Dinbych a Fflint:CYSAG	0	(8,550)	(8,550)
CBAC	0	(3,119)	(3,119)
Prosiectau	0	(166,496)	(166,496)
Costau sefydlu unwaith ac am byth			
- Cyfraniadau gan Cynghorau Gogledd Cymru	0	(853,166)	(853,166)
Llog	0	(2,452)	(2,452)
Cyfanswm Incwm	(3,520,000)	(4,582,582)	(1,062,582)
Cyfanswm	0	(776,662)	(776,662)

	£
Balansau 31/3/2013	0
Trosglwyddo i balansau 2013/14	(776,662)
Balansau 31/03/2014	(776,662)

Cyfrifon Terfynol 2013/14 – Prif wahaniaethau

- Mae'r cyfrifon terfynol yn dangos tanwariant net o (£776,662) am y flwyddyn 2013/14, ac mae'r tabl isod yn crynhoi y prif wahaniaethau.

Pennawd Gwariant	Gor / (Tan) Wariant Net	
	£	£
Gweithwyr		
- Rheolaeth a Gweinyddiaeth (oedi gyda penodiadau, trosiant)	(115,410)	
- Arweinydd System (oedi gyda penodiadau, trosiant)	(328,393)	
- Hyfforddiant, hysbysebu a costau gweithwyr eraill (trosiant, llithriad)	(18,891)	
- Incwm allanol	<u>(40,469)</u>	(503,163)
Adeilad		
Rhent (gor-ddarpariaeth)		(18,782)
Cludiant		
Costau Teithio (oedi gyda penodiadau, trosiant)		(92,803)
Broceru (llithriad)		(166,255)
Gorwariant net - Eraill		4,340
Tanwariant Net 2013/14		(776,662)

Reserfau GwE

Symudiad yn y reserf	Balans y reserf (£)	% o'r gyllideb
Tanwariant net 2013/14	(776,662)	22.1
Balans Reserf GwE 31 Mawrth 2014	(776,662)	22.1

Cyd-Bwyllgor GwE
(Cyngorau Conwy, Dinbych, Flint,
Gwynedd, Môn a Wrecsam)

DATGANIAD O'R
CYFRIFON
2013/14

YN AMODOL AR
ARCHWILIAD

MYNEGAI

	Tudalen
Rhagymadrodd Eglurhaol	2 - 4
Datganiad Cyfrifoldebau	5
Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau	6
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	7
Y Fantolen	8
Datganiad Llif Arian	9
Nodiadau i'r Cyfrifon	10 - 26

RHAGYMDRODD EGLURHAOL

Rhagarweiniad

Mae'r Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol (GwE) wedi ei sefydlu mewn partneriaeth rhwng chwe awdurdod Gogledd Cymru, sef Cyngor Bwrdeistrefol Sirol Conwy, Cyngor Sir Ddinbych, Cyngor Sir y Fflint, Cyngor Gwynedd, Cyngor Sir Ynys Môn a Chyngor Bwrdeistrefol Sirol Wrecsam, i fod yn atebol i'r Cyngorau ac i gyflawni swyddogaethau statudol y Cyngorau yng nghyswllt effeithiolrwydd a gwella ysgolion. Mae hyn yn cynnwys y dyletswyddau i fonitro, herio, darparu gwasanaethau cefnogol ar gyfer datblygiad proffesiynol parhaus drwy'r cwricwlwm a rheoli ysgolion, ac hefyd darparu gwasanaethau y gellir eu comisiynu gan ysgolion ac awdurdodau lleol.

Penodwyd Cyngor Gwynedd fel yr Awdurdod lletya ar gyfer gweithredu a chynnal y Gwasanaeth gyda Chyd-Bwyllgor o'r holl bartneriaid yn goruchwyllo rheolaeth o'r gwasanaeth.

Mae cyfrifon y Cyd-Bwyllgor GwE am 2013/14 wedi'u cyflwyno yma ar dudalennau 6 i 27. Mae'r Datganiad o'r Cyfrifon yn cael ei baratoi yn unol â *Chôd Ymarfer ar Gyfrifo ar gyfer Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig CIPFA 2013/14*.

Mae'r Cyfrifon yn cynnwys:-

- **Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau** - Dengys y datganiad hwn y symudiad o fewn y flwyddyn mewn gwahanol reserfau a ddeler gan y Cyd-Bwyllgor, wedi eu dadansoddi yn 'reserfau defnyddiadwy' a 'reserfau na ellir eu defnyddio'.
- **Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr** - Dengys y datganiad hwn y gost gyfrifyddol yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol â pholisïau cyfrifeg cyffredinol dderbyniol. Mae'r incwm a gwariant wedi ei rannu rhwng y chwech Cyngor isod fel a ganlyn am 2013/14 :

Conwy	15.64%
Dinbych	15.09%
Fflint	22.48%
Gwynedd	18.04%
Ynys Môn	10.13%
Wrecsam	18.63%

- **Y Fantolen** - sydd yn gosod allan sefyllfa ariannol y Cyd-Bwyllgor ar 31 Mawrth 2014.
- **Y Datganiad Llif Arian** - Mae'r datganiad yma'n crynhoi llif yr arian i mewn ac allan o'r Cyd-Bwyllgor yn ystod 2013/14 at ddiweddion refeniw a chyfalaf.

Cefnogir y cyfrifon hyn gan y Rhagymadrodd yma, y Polisïau Cyfrifo ac amrywiol nodiadau i'r cyfrifon. Mae'r egwyddorion cyfrifo a fabwysiadwyd gan y Cyd-Bwyllgor yn cydymffurfio â holl ymarferion cyfrifeg cymeradwy perthnasol ac maent wedi'u egluro yn llawn yn y Polisïau Cyfrifo yn Nodyn 1 o'r Cyfrifon ar dudalen 9.

Gwariant Refeniw yn 2013/14

- Dengys y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar dudalen 7 fod gwariant refeniw gros y Cyd-Bwyllgor ar y lefel Cost Gwasanaethau yn £3,903k yn ystod 2013/14, gyda'r sefyllfa net yn -£680k. Wrth wyrdroi'r addasiadau technegol, fel sy'n ofynnol yn y Côt, trwy'r Datganiad o'r Symudiad mewn Reserfau gwelir mai (£777k) yw'r gwir gynnydd net.
- Adroddir sefyllfa alldro ariannol 2013/14 i'r Cyd-Bwyllgor yn ei gyfarfod ar 9 Gorffennaf 2014. Gofynnir am gymeradwyaeth aelodau'r Cyd-Bwyllgor i drosglwyddio'r tanwariant o £777k i reserf penodol.

- Mae'r Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau a'r Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar dudalen 6 a 7 yn darparu dadansoddiad o'r symudiadau yn y flwyddyn.

TABL 1 - Crynodeb o'r Gymhariaeth rhwng y Gyllideb a'r Gwir Sefyllfa (Net)

Mae Tabl 1 yn cynnwys cymhariaeth perfformiad cyllidebol ar lefel crynhoad, ceir gwybodaeth bellach yn Nhabl 2.

	Cyllideb	Gwir	Gwahaniaeth
	£'000	£'000	£'000
Gwariant ar Weithgareddau	3,520	3,806	286
Incwm			
Cyfraniadau'r Cynghorau ar gyfer costau rhedeg y gwasanaeth craidd:			
Conwy	(551)	(551)	0
Dinbych	(531)	(531)	0
Fflint	(791)	(791)	0
Gwynedd	(635)	(635)	0
Ynys Môn	(356)	(356)	0
Wrecsam	(656)	(656)	0
Incwm ariannu costau sefydlu unwaith ac am byth (cyfraniadau gan y 6 cyngor)	-	(853)	(853)
Incwm Arall	-	(210)	(210)
(Tanwariant)/Gorwariant Net	0	(777)	(777)

TABL 2 – Symudiad Trawsddodiad rhwng ‘Crynodeb o'r Gymhariaeth rhwng y Gyllideb a'r Gwir Sefyllfa (Net)’ (Tabl 1) i'r fformat Incwm a Gwariant

	Adroddiad Perfformiad	*Addasiad Trawsddodiad	Datganiad Incwm a Gwariant
	£'000	£'000	£'000
Gwariant	3,806	97	3,903
Incwm	(4,583)	0	(4,583)
Cost Gwasanaethau	(777)	97	(680)

* Mae'r addasiadau yn y golofn trawsddodiad yn cyfeirio at addasiadau technegol pensiynau ac absenoldebau cronedig .

Polisiau Cyfrifo

Mae'r egwyddorion cyfrifo a fabwysiadwyd ar ran y Cyd-Bwyllgor yn cydymffurfio â holl ymarferion cyfrifeg cymeradwy perthnasol ac maent wedi'u egluro yn llawn yn y Polisiau Cyfrifo yn Nodyn 1 o'r Cyfrifon ar dudalen 10.

Gwybodaeth Bellach

Mae Datganiad o'r Cyfrifon ar gael ar wefan Cyngor Gwynedd sef www.gwynedd.gov.uk.

Ceir gwybodaeth bellach am y cyfrifon gan:

William E Jones
Uwch Reolwr Cyllid
01286 679406

neu

Caren Rees Jones
Uned Cyfrifeg Canolog, Adran Cyllid
01286 679134

Adran Cyllid
Cyngor Gwynedd
Swyddfa'r Cyngor
Caernarfon
Gwynedd
LL55 1SH

Mae hyn yn rhan o bolisi'r Cyngor i ddarparu gwybodaeth lawn am weithgareddau'r Cyngor a'r Cyd-Bwyllgorau. Yn ychwanegol, mae gan aelodau'r cyhoedd sydd yn dymuno, hawl statudol i arolygu'r cyfrifon cyn cwblheir yr archwiliad. Hysbysir argaeledd y cyfrifon i'w harolygu yn y wasg leol ar yr adeg briodol.

CYD-BWYLLGOR GwE

DATGANIAD O'R CYFRIFON

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU AM Y DATGANIAD O'R CYFRIFON

CYFRIFOLDEB Y CYD-BWYLLGOR

Cyngor Gwynedd sydd â'r cyfrifoldeb am drefniadau a gweinyddiad ar faterion ariannol y Cyd-Bwyllgor a'r Swyddog Cyllid Cyfrifol yw'r Pennaeth Cyllid.

Cyfrifoldeb y Cyd-Bwyllgor yw rheoli ei weithgareddau er mwyn sicrhau defnydd effeithiol, effeithlon ac economaidd o'i adnoddau, gwarchod ei asedau, a chymeradwyo'r Datganiad o'r Cyfrifon.

CYFRIFOLDEB PENNAETH CYLLID CYNGOR GWYNEDD

Pennaeth Cyllid Cyngor Gwynedd sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad Cyfrifon y Cyd-Bwyllgor GwE yn unol â'r ymarfer priodol fel a osodir yn y *Côd Ymarfer CIPFA/LASAC ar Gyfrifo ar gyfer Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig* (y "Côd").

Wrth baratoi'r datganiad o'r cyfrifon, mae'r Pennaeth Cyllid wedi dewis polisiau cyfrifo priodol gan eu defnyddio'n gyson; wedi ffurfio barnau a gwneud amcangyfrifon a oedd yn rhesymol a darbodus ac wedi cydymffurfio â'r Côd Ymarfer.

Hefyd, mae'r Pennaeth Cyllid wedi cadw cofnodion cyfrifo priodol ac amserol ac fe gymerwyd camau rhesymol i ddarganfod a gwarchod rhag twyll ac unrhyw afreoleidd-dra arall.

TYSTYSGRIF Y SWYDDOG CYLLIDOL CYFRIFOL

Tystiaf fod y Datganiad o'r Cyfrifon wedi ei baratoi yn unol â'r trefniadau uchod. Mae'r Datganiad yn cyflwyno darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol y Cyd-Bwyllgor GwE ar 31 Mawrth 2014 a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

Dafydd L. Edwards B.A., C.P.F.A., I.R.R.V.
Pennaeth Cyllid, Cyngor Gwynedd

26 Mehefin 2014

DATGANIAD O'R SYMUDIAD MEWN RESERFAU

Dengys y datganiad hwn y symudiad o fewn y flwyddyn mewn gwahanol reserfau a ddelir gan y Cyd-Bwyllgor, wedi eu dadansoddi'n 'reserfau defnyddiadwy' (h.y. y rhai hynny sy'n gymwysedig i ariannu gwariant) a 'reserfau na ellir eu defnyddio'. Mae'r Gwarged neu (Ddiffyg) ar Ddarparu Gwasanaethau yn dangos y gwir gost economaidd o ddarparu gwasanaethau'r Cyd-Bwyllgor, gyda manylion pellach yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r Cynnydd/Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i Reserfau a Glustnodwyd yn dangos balans statudol y Gronfa Gyffredinol cyn unrhyw drosglwyddiadau dewisol i neu o reserfau a glustnodwyd a gyflawnir gan y Cyd-Bwyllgor.

	Nodyn	Balans Cronfa Gyffredinol £'000	Reserfau Cronfa Gyffredinol a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm Reserfau Defnyddiadwy £'000	Reserfau na ellir eu defnyddio £'000	Cyfanswm Reserfau'r Cyd-Bwyllgor £'000
Balans Agoriadol 1 Ebrill 2013		0	0	0	4,097	4,097
<u>Symudiad mewn reserfau yn 2013/14</u>						
(Gwarged)/Diffyg ar ddarparu gwasanaethau		(495)	0	(495)	0	(495)
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall		0	0	0	(1,104)	(1,104)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		(495)	0	(495)	(1,104)	(1,599)
Addasiadau rhwng sail cyfrifo a sail ariannu dan y rheoliadau	8	(282)	0	(282)	282	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i Reserfau a Glustnodwyd		(777)	0	(777)	(822)	(1,599)
Trosglwyddiadau i/o Reserfau a Glustnodwyd	9	777	(777)	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2013/14		0	(777)	(777)	(822)	(1,599)
Balans 31 Mawrth 2014 a ddygwyd ymlaen		0	(777)	(777)	3,275	2,498

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR – 2013/14

Dengys y datganiad hwn y gost gyfrifyddol yn y flwyddyn o ddarparu'r gwasanaeth anghenion addysgol arbennig yn unol â pholisïau cyfrifeg cyffredinol dderbyniol.

2012/13			Nodyn	2013/14		
Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net		Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net
£'000	£'000	£'000		£'000	£'000	£'000
0	0	0		2,264	0	963
0	0	0		31	0	25
0	0	0		98	0	51
0	0	0		370	0	49
0	0	0	20	853	(853)	0
0	0	0		287	0	287
0	0	0		0	(3,730)	(3,730)
0	0	0		3,903	(4,583)	(680)
0	0	0		0	0	0
0	0	0	10	185	0	185
0	0	0		0	0	0
0	0	0		4,088	(4,583)	(495)
		0	22			(1,104)
		0				(1,104)
		0				(1,599)

* Costau ac incwm unwaith ac am byth sefydlu GwE.

Y FANTOLEN – 31 MAWRTH 2014

Dengys y Fantolen werth asedau ac ymrwymadau'r Cyd-Bwyllgor ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau/(ymrwymadau) net y Cyd-Bwyllgor (asedau llai ymrwymadau) yn cyfateb i'r reserfau a ddeler gan y Cyd-Bwyllgor.

1 Ebrill 2013 £'000		<i>Nodyn</i>	31 Mawrth 2014 £'000
0	Asedau Tymor Hir		0
0	Dyledwyr Tymor Byr	11	1,041
0	Arian a Chywerthydd Arian		126
0	Asedau Cyfredol		1,167
0	Credydwyr Tymor Byr	12	(440)
0	Ymrwymadau Cyfredol		(440)
(4,097)	Ymrwymiad Pensiwn	22	(3,225)
(4,097)	Ymrwymadau Tymor Hir		(3,225)
(4,097)	Asedau/(Ymrwymadau) Net		(2,498)
0	Reserfau Defnyddiadwy	13	(777)
4,097	Reserfau na ellir eu defnyddio	14	3,275
4,097	Cyfanswm Reserfau		2,498

DATGANIAD LLIF ARIAN – 2013/14

Dengys y Datganiad Llif Arian newidiadau mewn arian a chywerthoedd arian y Cyd-Bwyllgor yn ystod y cyfnod adrodd.

2012/13 £'000	Nodyn	2013/14 £'000
0 (Gwarged) neu Ddiffyg Net ar Ddarparu Gwasanaethau		(495)
0 Addasiadau i'r gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau am symudiadau anariannol (<i>credydwy, dyledwy a pensiwn</i>)	15	369
0 Addasiadau am eitemau cynwysedig yn y gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau sydd yn weithgareddau buddsoddi neu ariannu		0
0 Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredu		(126)
0 Gweithgareddau Buddsoddi		0
0 Gweithgareddau Ariannu		0
0 (Cynnydd)/Lleihad net mewn arian a chywerthoedd arian		(126)
0 Arian a chywerthoedd arian ar ddechrau'r cyfnod adrodd		0
0 Arian a chywerthoedd arian ar ddiwedd y cyfnod adrodd		(126)

*Sefyllfa Llif Arian yn unol â Pholisi Cyfrifo 1.3

NODIADAU I'R CYFRIFON

NODYN I – POLISIAU CYFRIFO

I.1 Egwyddorion Cyffredinol

Mae'r Datganiad o'r Cyfrifon yn crynhoi trafodion y Cyd-Bwyllgor yn y flwyddyn ariannol 2013/14 a'r sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn honno, sef 31 Mawrth 2014. Mae'r Rheoliadau Cyfrifo ac Archwilio (Cymru) 2005 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyd-Bwyllgor baratoi Datganiad o'r Cyfrifon yn flynyddol, a hynny yn unol ag arferion cyfrifo cywir. Mae'r arferion hyn wedi eu cynnwys yn bennaf yn y *Côd Ymarfer ar Gyfrifo ar gyfer Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2013/14* a'r *Côd Ymarfer Adrodd ar Wasanaeth 2013/14*, ac yn cael eu cefnogi gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (SAARh) a chyfarwyddiadau statudol a gyhoeddir yn unol â Deddf 2005.

Natur gyfyngedig sydd i drafodion y Cyd-Bwyllgor ac felly gweler isod y polisiâu perthnasol yn unig.

I.2 Croniadau Incwm a Gwariant

Cyfrifir am weithgareddau yn y flwyddyn maent yn cymryd lle, nid pan wneir neu dderbynnir taliadau arian parod.

- Bydd y refeniw o werthu nwyddau yn cael ei adnabod pan fydd y Cyd-Bwyllgor yn trosglwyddo'r risgiau arwyddocaol a buddion perchnogaeth i'r prynwr, a phan mae'n debygol y bydd buddiant economaidd neu'r gwasanaeth potensial cysylltiol gyda'r trafodyn hefyd yn trosglwyddo i'r Cyd-Bwyllgor.
- Bydd refeniw o ddarparu gwasanaeth yn cael ei adnabod pan fydd y Cyd-Bwyllgor yn gallu mesur yn ddibynadwy'r canran sydd wedi ei gwblhau o'r trafodyn ynghyd â'r tebygolrwydd y bydd buddiant economaidd neu'r gwasanaeth potensial cysylltiol gyda'r trafodyn hefyd yn trosglwyddo i'r Cyd-Bwyllgor.
- Bydd cyflenwadau yn cael eu trin fel gwariant fel maent yn cael eu treulio – pan fydd bwlch rhwng y dyddiad mae'r cyflenwadau wedi eu derbyn a'u treulio, byddant yn cael eu dal fel stoc ar y Fantolen pan fod balansau o'r fath yn cael eu cysidro yn faterol berthnasol.
- Bydd treuliau, mewn cysylltiad â'r gwasanaeth a roddwyd (gan gynnwys gwasanaeth gan weithwyr cyflogedig) yn cael eu cofnodi fel gwariant pan fydd y gwasanaeth wedi ei dderbyn yn hytrach na phryd fydd taliadau wedi eu gwneud.
- Ble mae refeniw a gwariant wedi eu hadnabod ond nid yw'r arian wedi ei dderbyn neu dalu allan, bydd rhaid creu dyledwr neu gredydwr am y symiau perthnasol ar y Fantolen. Ble mae tebygolrwydd o beidio casglu'r ddyled, bydd rhaid ysgrifennu'r dyledion lawr a chodi tal allan o gyfrif refeniw am yr incwm fydd yn debygol o beidio cael ei gasglu.

I.3 Arian a Chywerthoedd Arian

Nid oes gan y Cyd-Bwyllgor gyfrif banc ei hun a gweinyddir yr holl arian parod gan Cyngor Gwynedd o fewn ei gyfrifon ei hun.

I.4 Asedau Dibynnol

Mae ased dibynnol yn codi pan mae digwyddiad ble mae posibilrwydd caiff y Cyd-Bwyllgor ased ble bydd ei fodolaeth yn cael ei gadarnhau gan ddigwyddiad neu fel arall digwyddiad ansicr sydd ddim yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth y Cyd-Bwyllgor.

Nid yw asedau dibynnol yn cael eu datgan ar y Fantolen, ond yn hytrach mewn nodyn i'r cyfrifon os yw'n debygol bydd mewnlf o fuddion economaidd neu botensial gwasanaeth. Nid oes gan y Cyd-Bwyllgor asedau dibynnol.

I.5 Ymrwymadau Dibynnol

Ceir ymrwymiad dibynnol pan fod digwyddiad sy'n arwain at rwymedigaeth posib ar ran y Cyd-Bwyllgor ble bydd ei fodolaeth yn cael ei gadarnhau gan ddigwyddiad neu fel arall digwyddiad ansicr sydd ddim yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth y Cyd-Bwyllgor. Ceir ymrwymiad dibynnol yn ogystal pan bod amgylchiadau y gwneir darpariaeth amdanynt fel arfer, ond unai, nid yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau, neu, ni ellir mesur maint y rhwymedigaeth yn ddibynadwy.

Nid yw ymrwymïadau dibynnol yn cael eu datgan ar y Fantolen, ond yn hytrach mewn nodyn i'r cyfrifon.

1.6 Buddiannau Gweithwyr

1.6.1 Buddion sy'n Daladwy yn ystod Cyflogaeth

Buddion tymor byr yw'r rhai hynny sydd yn ddyledus o fewn 12 mis i ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddion megis cyflogau, tâl gwyliau a thâl salwch i weithwyr cyfredol ac maent yn cael eu hadnabod fel cost am wasanaethau yn y flwyddyn y mae'r gweithiwr yn gwasanaethu'r Cyd-Bwyllgor. Gwneir cronïad ar gyfer cost hawl gwyliau (neu unrhyw amser i ffwrdd o'r gwaith e.e. amser wedi ei gronni) sydd yn ddyledus i'r gweithwyr ond sydd heb ei gymryd cyn diwedd y flwyddyn ac yn cael ei gario drosodd i'r flwyddyn ariannol nesaf. Mae'r cronïad yn seiliedig ar raddfeydd cyflog sydd yn berthnasol i'r flwyddyn ariannol ddilynol, sef y flwyddyn mae'r gweithiwr yn derbyn y budd o'r gwyliau. Mae cost y cronïad yn mynd yn erbyn Gweddill neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau ond mae wedyn yn cael ei wrth-droi drwy'r Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau fel bod cost y gwyliau yn mynd yn erbyn y flwyddyn y cymerir y gwyliau.

1.6.2 Buddion Terfynu Cyflogaeth

Mae'r rhain yn daladwy o ganlyniad i benderfyniad y Cyd-Bwyllgor i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu o ganlyniad i benderfyniad y swyddog i dderbyn tâl diswyddo gwirfoddol ac fe'u codir ar sail addasiad cronïad yn erbyn y gwasanaeth priodol neu, lle mae'n berthnasol, y llinell Costau Heb eu Dosrannu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan na all y Cyd-Bwyllgor dynnu'n ôl y cynnig o'r buddion hynny neu pan fo'r Cyd-Bwyllgor yn cydnabod cost o ail-strwythuro.

Pan fo buddion terfynu cyflogaeth yn cynnwys ychwanegiadau i bensiynau mae'r ddarpariaeth statudol yn golygu y dylai'r Cyd-Bwyllgor dderbyn y gost sydd yn daladwy gan y Cyd-Bwyllgor i'r gronfa bensiwn neu i'r pensiynwr yn hytrach na'r swm wedi ei gyfrifo yn unol â'r safonau cyfrifeg perthnasol. Yn y Datganiad o'r Symudiad mewn Reserfau mae angen neilltuo symiau i ac o'r Gronfa Bensiwn er mwyn diddymu'r credydau a'r debydau damcaniaethol am fuddion pensiynau ychwanegol terfynu a rhoi yn eu lle y debydau am yr arian a dalwyd i'r Gronfa Bensiwn a'r pensiynwyr ac unrhyw symiau taladwy ond sydd heb eu talu at ddiwedd y flwyddyn.

1.6.3 Buddion Ôl-gyflogaeth

Mae gweithwyr y Cyd-Bwyllgor yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân:

- Y Cynllun Pensiwn Athrawon a weinyddir gan Capita Teachers' Pensions ar rhan Adran Addysg Llywodraeth San Steffan.
- Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a weinyddir gan Gronfa Bensiwn Gwynedd yng Nghyngor Gwynedd.

Mae'r ddau gynllun yn darparu buddion diffiniedig i'w haelodau (pensiynau a lym-symiau) sydd wedi eu hennill yn ystod eu hamser gyda'r Cyd-Bwyllgor a'u cyn-gyflogwyr.

Fodd bynnag, mae'r trefniadau ar gyfer y cynllun athrawon yn golygu nad yw ymrwymïadau'r buddion yn cael eu hadnabod i'r Cyd-Bwyllgor. Mae'r Cynllun felly yn cael ei gyfrifo fel petai yn gynllun cyfraniadau diffiniedig ac nid yw ymrwymïadau ar gyfer taliadau yn y dyfodol yn cael eu hadnabod yn y Fantolen. Mae'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cynnwys cost cyfraniadau'r cyflogwr sy'n daladwy i'r Cynllun Pensiwn Athrawon yn y flwyddyn.

1.6.4 Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae gan bob aelod arall o'r staff, yn amodol ar rai meini prawf, yr hawl i fod yn aelod o'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Mae'r costau pensiwn a godir ar gyfrifon y Cyd-Bwyllgor ar gyfer y dosbarth yma o weithwyr yn cael eu pennu gan weinyddwyr y Gronfa ac yn cynrychioli cyfran sefydlog o gyfraniad y gweithwyr i'r cynllun.

Mae'r Cynllun Llywodraeth Leol yn cael ei drin fel cynllun budd diffiniedig:

Mae ymrwymïadau Cronfa Bensiwn Gwynedd sydd i'w priodoli i'r Cyd-Bwyllgor yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwariad drwy'r dull rhagamcanu unedau h.y. asesiad o daliadau fydd yn cael eu gwneud yn y dyfodol mewn perthynas â buddion ymddeol a enillwyd hyd yn hyn gan y gweithwyr, yn

seiliedig ar gyfradd marwolaeth, cyfradd trosiant gweithwyr a.y.y.b. yn ogystal â thafluniad enillion ar gyfer gweithwyr cyfredol.

Gostyngir yr ymrwymadau i'w gwerth ar sail prisiau cyfredol gan ddefnyddio graddfa ddisgownt o 4.3% wedi ei gyfrifo fel cyfartaledd cymhwysol 'spot yields' ar fondiau corfforaethol o werth AA.

Mae asedau Cronfa Bensiwn Gwynedd sydd i'w priodoli i'r Cyd-Bwyllgor yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar sail gwerth teg a benderfynir gan actiwari'r Gronfa.

Dadansoddir y newid yn ymrwymiad net pensiynau i'r cydranau canlynol:

Cost gwasanaeth yn cynnwys:

- Cost gwasanaeth cyfredol – y cynnydd mewn ymrwymadau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni - dyrennir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau lle mae'r gweithwyr yn gweithio
- Cost gwasanaeth y gorffennol – mae'r cynnydd mewn ymrwymadau yn deillio o benderfyniadau yn y flwyddyn gyfredol ble mae eu heffaith yn gysylltiedig â'r blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd mewn blynyddoedd cynharach – mae'n cael ei ddebydu i'r Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o Gostau heb eu Dosrannu
- Cost llog net ar y buddion net diffiniedig (asedau), h.y. y gost llog net i'r awdurdod – y newid yn ystod y cyfnod yn yr ymrwymiad buddion diffiniedig net (asedau) sy'n codi o dreigliad amser sy'n mynd yn erbyn linell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm o'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – mae hyn yn cael ei gyfrifo ar sail gweithredu y gyfradd ddisgownt sy'n cael ei defnyddio i fesur yr ymrwymiad buddion diffiniedig ar gychwyn y cyfnod i'r ymrwymiad buddion diffiniedig net (asedau) ar gychwyn y cyfnod – gan gymryd i ystyriaeth unrhyw newidiadau yn yr ymrwymiad buddion diffiniedig net (asedau) yn ystod y cyfnod o ganlyniad i gyfraniadau a thaliadau budd

Ailfesuriadau yn cynnwys:

- Enillion ar asedau'r Cynllun – gan eithrio symiau sy'n gynnwysiedig yn llog net ar yr ymrwymiad budd diffiniedig net (asedau) – yn cael eu debydu i Reserf Pensiynau fel Incwm a Gwariant Ariannu Cynhwysfawr Arall
- Enillion a cholledion actiwaraid - newidiadau i'r ymrwymiad pensiwn net oherwydd nad yw'r digwyddiadau yn cyd-fynd â'r rhagdybiaethau a wnaethpwyd yn y prisiad actiwaraid diwethaf neu am nad yw'r actiwari wedi diweddarau ei ragdybiaethau - yn cael eu debydu i'r Reserf Pensiwn fel Incwm a Gwariant Ariannu Cynhwysfawr Arall

Cyfraniadau a delir i'r Gronfa Bensiwn Gwynedd - arian a delir fel cyfraniadau'r cyflogwr i'r Gronfa Bensiwn ar gyfer setliad ymrwymadau; sydd ddim yn cael eu cyfrifo fel traul.

Gyda buddion ymddeol, mae'n ofynnol, yn unol â darpariaethau statudol, i Gronfa'r Cyngor dderbyn cost y swm sy'n daladwy gan y Cyd-Bwyllgor i'r Gronfa Bensiwn neu'n uniongyrchol i'r pensiynwyr yn ystod y flwyddyn yn hytrach na'r swm a gyfrifir yn ôl y safonau cyfrifeg berthnasol. Yn y Datganiad o'r Symudiadau mewn Reserfau, golygir hyn bod angen neilltuo arian i neu allan o'r Reserf Pensiwn er mwyn diddymu'r credydau a'r debydau damcaniaethol ar gyfer buddion ymddeol a rhoi yn eu lle'r debydau am arian a dalwyd i'r Gronfa Bensiwn a phensiynwyr ac unrhyw symiau sy'n daladwy ond sydd heb eu talu at ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol sydd yn deillio o hyn yn y Gronfa Bensiwn yn fesur o effaith buddiol i'r Cyd-Bwyllgor o orfod trin buddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach na thros y cyfnod y mae'r gweithwyr yn derbyn y budd.

1.6.5 Buddion Dewisol

Mae gan y Cyd-Bwyllgor hefyd bwerau cyfyngedig i wneud dyfarniadau dewisol mewn achosion o ymddeoliadau cynnar. Bydd unrhyw ymrwymiadau sydd yn deillio o ddyfarniad o'r fath i unrhyw aelod o'r staff (yn cynnwys athrawon) yn cael eu cronni yn y flwyddyn y cymerwyd y penderfyniad i wneud y dyfarniad gan ddefnyddio'r un polisïau â'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

1.7 Digwyddiadau Wedi'r Cyfnod Adrodd

Digwyddiadau wedi dyddiad y fantolen yw'r digwyddiadau hynny, ffafriol ag anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad pan awdurdodir cyhoeddiad y Datganiad o'r Cyfrifon. Gellir adnabod dau fath o ddigwyddiad:

- y rhai hynny sy'n darparu tystiolaeth o amgylchiadau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd – caiff y Datganiad o'r Cyfrifon ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- y rhai hynny sy'n dynodi amgylchiadau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd – ni chaiff y Datganiad o'r Cyfrifon ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond os ystyrir y byddai'n cael effaith faterol, yna byddai natur y digwyddiadau ynghyd â amcangyfrif o'r effaith ariannol (lle gellid amcangyfrif y gost) yn cael ei ddatgelu yn y nodiadau.

Nid yw unrhyw ddigwyddiadau sy'n digwydd wedi'r dyddiad awdurdodi cyhoeddiad yn cael eu hadlewyrchu yn y Datganiad o'r Cyfrifon.

1.8 Addasiadau Cyfnod Blaenorol, newidiadau i Bolisiau, Amcangyfrifon a Gwallau

Gall yr angen i wneud addasiadau blwyddyn blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisïau cyfrifo neu i gywiro gwall sylweddol. Cyfrifir am newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifeg yn rhagolygol, h.y. yn y flwyddyn gyfredol a'r blyneddoddi i ddod a effeithir gan y newid, ac felly ni wneir addasiad blwyddyn blaenorol.

Yr unig dro y gwneir newidiadau i bolisiau cyfrifo yw pan yn ofynnol gan ymarferion cyfrifo priodol neu bod y newid yn darparu gwybodaeth mwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodion, digwyddiadau eraill ac amodau ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol y Cyd-Bwyllgor. Pan wneir newid, cyfrifir amdano yn ôl-weithredol (oni bai y nodir yn wahanol) trwy addasu balans agoriadol a ffigyrau cymharol y cyfnod blaenorol fel pe bai'r polisi wedi bodoli erioed.

Caiff gwallau materol a ddarganfyddir mewn ffigyrau cyfnodau blaenorol eu cywiro'n ôl-weithredol trwy addasu balans agoriadol a ffigyrau cymharol y cyfnod blaenorol.

1.9 Grantiau'r Llywodraeth a Chyfraniadau Eraill

Mae grantiau a chyfraniadau sy'n ymwneud â gwariant cyfalaf a refeniw yn cael eu cyfrifo ar sail cronriadol, ac yn cael eu cydnabod ar unwaith fel incwm i'r gwasanaeth perthnasol o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, oni bai bod amod ynghlwm wrth y grant neu gyfraniad nad yw'r Cyd-Bwyllgor wedi ei fodloni.

1.10 Gorbenion a Chostau Gwasanaethau Cefnogol

Mae'r taliadau am wasanaethau a ddarperir gan Adrannau Canolog Cefnogol o fewn Cyngor Gwynedd yn seiliedig ar gyfuniad o brisiau a bennir ymlaen llaw, amser y staff a gofnodir, cofnodi trafodion a fformiwlâu penodedig.

1.11 Costau heb eu Dosrannu

Mae'r mwyafrif o'r gwasanaethau cefnogol canolog yn cael eu dyrannu i'r rhaniad gwasanaeth yn unol â Côt Ymarfer Adrodd ar Wasanaeth (SeRCOP) 2013/14. Mae'r eitemau sydd yn cael eu heithrio o'r driniaeth yma yn cael eu diffinio fel Costau heb eu Dosrannu ac yn cynnwys cost buddiannau dewisol ddyfarnwyd i weithwyr sy'n ymddeol yn gynnar.

1.12 Reserfau

Mae reserfau penodol yn cael eu creu ar gyfer rhoi symiau o'r neilltu ar gyfer cynlluniau gwario'r dyfodol. Mae hyn yn cael ei wneud drwy drosglwyddiadau allan o'r Balans Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiad mewn Reserfau.

1.13 Treth ar Werth

Dim ond mewn sefyllfa ble nad oes modd adennill TAW, y cynhwysir TAW neu'n ei dderbyn fel cost 'TAW anadferadwy'. Nid yw'r Cyd-Bwyllgor wedi cofrestru gyda TAW. Mae'r TAW yn cael ei adennill drwy gofrestrriad TAW Cyngor Gwynedd.

1.14 Dyledwyr a Chredydwyr

Cedwir cyfrifon y Cyd-Bwyllgor ar sail cronni yn unol â'r Côt Ymarfer Cyfrifwaith. Mae'r cyfrifon yn adlewyrchu gwir wariant ac incwm yn berthnasol i'r flwyddyn dan sylw, p'run a'u os yw'r taliadau a'r derbyniadau wedi eu talu neu eu derbyn a'i peidio yn y flwyddyn.

1.15 Pensiynau

Mae'r Safon Adrodd Rhyngwladol (IAS) 19 yn rheoli sut y dylid trin a datgelu'r ymrwymadau tymor hir sy'n bodoli mewn perthynas â chostau pensiwn. Mae'n ofynnol i gynghorau lleol (yn cynnwys cyd-bwyllgorau) yng Nghymru a Lloegr baratoi eu datganiadau ariannol yn unol â gofynion IAS19.

1.16 Gweithrediadau wedi eu Cyd-reoli

Gweithrediadau a reolir ar y cyd yw'r gweithgareddau sy'n cael eu ymgymryd â hwy ar y cyd â mentrwyr eraill sy'n cynnwys defnyddio asedau ac adnoddau'r mentrwyr yn hytrach na sefydlu endid ar wahân.

Mae'r Cyd-Bwyllgor GwE wedi ei gategoreiddio fel Gweithred sydd wedi ei Gyd-reoli.

NODYN 2 – NEWID MEWN POLISI CYFRIFO

Oherwydd mai dyma flwyddyn gyntaf y Cyd-Bwyllgor mae pob polisi cyfrifo yn unol â'r Côt Ymarfer ar Gyfrifo ar gyfer Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig ar gyfer 2013/14.

NODYN 3 - SAFONAU CYFRIFEG SYDD WEDI EU CYHOEDDI OND HEB EU MABWYSIADU ETO

Mae'r Cod Ymarfer ar Gyfrifo ar gyfer Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig CIPFA 2014/15 wedi cyflwyno nifer o newidiadau i bolisiau cyfrifeg a fydd yn weithredol o 1 Ebrill 2014. Mae'r newidiadau fel a ganlyn:

SAARh 10 – Datganiadau Ariannol Cyfunol (Mai 2011)

Mae'r newid yma'n y polisi cyfrifo wedi cyflwyno diffiniad newydd o reolaeth, a ddefnyddir i bennu pa endidau sy'n gyfunol i bwrpas cyfrifon grwp.

SAARh 11 – Trefniadau ar y Cyd (Mai 2011)

Mae'r newid yma'n y polisi cyfrifo yn berthnasol i gyfrifo trefniadau ar y cyd, sydd yn drefniant cytundebol a gyd-reolir gan ddau neu fwy o bartion. Dosberthir rhain unai fel menter ar y cyd neu fel gweithred ar y cyd. Nid yw cyfuniad gymesur bellach yn opsiwn i endidau a gyd-reolir.

SAARh 12 – Datgeliad Diddordeb gydag Endidau Eraill (Mai 2011)

Mae'r newid yma yn gofyn am nifer o ddatgeliadau'n ymwneud â diddordeb endid mewn is-gwmnïau, trefniadau ar y cyd, cymdeithasau ac endidau strwythuredig anghyfunol.

SAARh 27 – Datganiadau Ariannol ar wahan ac IAS 28 - Separate Financial Statements and IAS 28 – Buddsoddiadau mewn Cymdeithasau a Threfniadau ar y Cyd (diwygiedig Mai 2011)

Mae'r datganiadau yma wedi eu diwygio o ganlyniad i'r newidiadau i SAARh 10, SAARh 11 a SAARh 12 (uchod). O ystyried na fyddai newid i'r datganiadau ariannol, oni bai datgeliad, o ganlyniad i'r newidiadau i SAARh 10, SAARh 11 a SAARh 12, nid oes ychwaith effaith o ganlyniad i newidiadau yn IAS 27 ac IAS 28.

IAS 32 – Offerynnau Ariannol: Cyflwyniad (diwygiedig Rhagfyr 2011)

Mae'r safon hwn yn cyflwyno newidiadau i'r cyflwyniad o'r offerynnau ariannol ac yn caniatáu gosod asedau ariannol yn erbyn ymrwymïadau ariannol.

Mae'n anhebygol y bydd y newidiadau uchod yn cael effaith sylweddol ar Ddatganiad o Gyfrifon GwE.

NODYN 4 - BARN ALLWEDDOL WRTH DDEFNYDDIO'R POLISIÂU CYFRIFO

Wrth weithredu'r polisiâu cyfrifo a restrir yn Nodyn 1, mae'r Cyd-Bwyllgor wedi gorfod gwneud penderfyniadau, amcangyfrifon a thybiaethau ynghylch gwerth i'w gario yr asedau ac ymrwymïadau, nad yw'n amlwg o ffynonellau eraill.

Mae'r penderfyniadau, amcangyfrifon a thybiaethau cysylltiol a wnaed wedi eu selio ar brofiad hanesyddol a ffactorau eraill, y ffactorau eraill hynny yn dybiaethau a thafluniadau hanesyddol, cyfredol a dyfodol ac sy'n cael eu hystyried yn berthnasol.

Gwneir pob ymdrech i ddod o hyd i ac i ddefnyddio'r holl wybodaeth berthnasol wrth asesu a phennu'r sefyllfa, sy'n hynod allweddol wrth ystyried reserfau a glustnodwyd, darpariaethau ac ymrwymïadau dibynnol. Gall y gwir ganlyniadau amrywio o'r canlyniadau a amcangyfrifon. Mae'r amcangyfrifon a thybiaethau gwaelodol wastad yn cael eu hadolygu.

NODYN 5 - TYBIAETHAU WEDI EU GWNEUD AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU ERAILL O AMCANGYFRIF ANSICR

Mae'r Datganiad o'r Cyfrifon yn cynnwys ffigyrau wedi eu hamcangyfrif yn seiliedig ar dybiaethau wedi eu gwneud gan yr Awdurdod am y dyfodol neu sydd yn ansicr fel arall. Mae'r amcangyfrifon wedi eu selio ar brofiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan na ellir pennu rhai balansau yn bendant, gall y canlyniadau terfynol fod yn wahanol i'r tybiaethau ac amcangyfrifon.

Mae'r eitem ganlynol ar Fantolen y Cyd-Bwyllgor ar 31 Mawrth 2014 yn un a ystyrir gyda risg sylweddol a allai arwain at gywiriadau arwyddocaol yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod:

- **Ymrwymiad Pensiwn** - Mae sefyllfa'r Ymrwymiad Pensiwn a adlewyrchir yn y cyfrifon yn seiliedig ar nifer o asesiadau a dyfarniadau cymhleth yn unol â'r wybodaeth a ddarparwyd gan Actwari'r Cyngor. Mae gwybodaeth bellach ar gael yn Nodyn 21 a 22.

NODYN 6 – EITEMAU MATEROL O INCWM A GWARIANT

(Nad ydynt wedi eu datgelu ar wyneb y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr)

Nid oes eitemau materol o incwm a gwariant nad ydynt wedi eu datgelu ar wyneb y Datganiad incwm a Gwariant.

NODYN 7 – DIGWYDDIADAU WEDI DYDDIAD Y FANTOLEN

Nid oes unrhyw ddigwyddiadau gwybyddus wedi dyddiad y fantolen.

NODYN 8 – ADDASIADU RHWNG SAIL CYFRIFO A SAIL ARIANNU DAN Y RHEOLIADAU

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan y Cyd-Bwyllgor yn ystod y flwyddyn yn unol ag ymarferion cyfrifo priodol i'r adnoddau hynny a benodir gan ddarpariaethau statudol yn rhai sydd ar gael i'r Cyd-Bwyllgor i gwrdd â gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

2013/14

**ADDASIADAU RHWNG SAIL CYFRIFO A SAIL
ARIANNU DAN Y RHEOLIADAU**

	Reserf Defnyddiadwy Balans Cronfa Gyffredinol	Symudiad mewn Reserfau na ellir eu defnyddio
	£'000	£'000
Addasiadau yn ymwneud â'r Gronfa Bensiwn:		
Gwrthdroi eitemau yn ymwneud â budd-dal ymddeol wedi eu debydu/ credydu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (Nodyn 22)	(886)	886
Cyfraniadau pensiwn y Cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sydd yn daladwy yn y flwyddyn	654	(654)
Addasiadau yn bennaf ymwneud â'r Cyfrif Absenoldeb Cronedig		
Gwahaniaeth rhwng taliadau swyddogion sydd wedi ei gynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau a'r taliadau swyddogion yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(50)	50
Cyfanswm Addasiadau	(282)	282

NODYN 9 – TROSGLWYDDIAD I/O RESERFAU A GLUSTNODWYD

Mae'r nodyn isod yn amlygu'r swm a neilltuwyd o'r Gronfa Gyffredinol mewn reserfau a glustnodwyd er mwyn darparu cyllid ar gyfer cynlluniau gwario'r dyfodol.

Reserfau a Glustnodwyd

	Reserfau Cyd-Bwyllgor GwE £'000
Balans 1 Ebrill 2013	0
<u>Trosglwyddiadau:</u>	
Rhwng Cronfeydd	0
Mewn	777
Allan	0
Balans 31 Mawrth 2014	777

NODYN 10 – GWARIANT AC INCWM ARIANNU A BUDDSODDI

2012/13		2013/14
£'000		£'000
0	Llog net ar y buddion diffiniedig net ymrwymadau (asedau)	185
0	Cyfanswm	185

NODYN 11 – DYLEDWYR TYMOR BYR

	1 Ebrill	31 Mawrth
	2013	2014
	£'000	£'000
Cyrff Llywodraeth Ganolog	0	2
Awdurdodau Lleol Eraill	0	1,022
Endidau Eraill ac Unigolion	0	17
Cyfanswm	0	1,041

NODYN 12 – CREDYDWYR TYMOR BYR

	1 Ebrill	31 Mawrth
	2013	2014
	£'000	£'000
Awdurdodau Lleol Eraill	0	245
Corfforaethau a Masnachu Cyhoeddus	0	6
Endidau Eraill ac Unigolion	0	189
Cyfanswm	0	440

NODYN 13 – RESERFAU DEFNYDDIADWY

Mae'r Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau yn manylu ar y symudiad yn reserfau defnyddiadwy'r Cyd-Bwyllgor.

NODYN 14 – RESERFAU NA ELLIR EU DEFNYDDIO

1 Ebrill		31 Mawrth
2013		2014
£'000		£'000
(4,097)	Reserf Pensiynau	(3,225)
0	Cyfrif Absenoldeb Cronedig	(50)
(4,097)	Cyfanswm Reserfau na ellir eu defnyddio	(3,275)

Reserf Pensiynau

Mae'r Reserf Pensiynau yn amsugno'r gwahaniaethau amser sydd yn deillio o wahanol drefniadau cyfrifo ariannu buddion ymddeol yn unol â darpariaethau statudol. Mae'r Cyd-Bwyllgor yn cyfrifo buddion ymddeol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel mae'r buddion yn cronni blynnyddoedd o wasanaeth, gyda'r rhwymedigaeth yn diweddar i adlewyrchu chwyddiant, newid tybiaethau ac enillion buddsoddiadau gan unrhyw adnoddau wedi ei neilltuo i gwrdd â'r gost. Fodd bynnag, mae anghenion statudol yn gofyn i fuddion wedi ei hennill cael eu ariannu fel y mae'r Cyd-Bwyllgor yn cyfrannu dros y gweithwyr i'r gronfa pensiwn neu yn y diwedd talu pensiwn ble mae'n bennaf gyfrifol. Mae balans debyd y Reserf Pensiynau felly yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion enilledig gan gyn weithwyr a

gweithwyr presennol ble mae'r Cyd-Bwyllgor wedi neilltuo i'w cyfarfod. Mae'r trefniadau statudol yn sicrhau bydd arian wedi ei neilltuo erbyn bydd y buddion angen eu talu.

2012/13 £000	2013/14 £000
0 Balans 1 Ebrill	(4,097)
0 Ailfesuriad o'r buddion diffiniedig net ymrwymadau (asedau)	1,104
0 Gwrthdroi eitemau yn ymwneud â budd-dal ymddeol sydd wedi eu debydu neu gredydu i'r Gweddill neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(886)
0 Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	654
0 Balans 31 Mawrth	(3,225)

Cyfrif Absenoldeb Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldeb Cronedig yn amsugno'r gwahaniaethau fyddai fel arall yn ymddangos ar Falans y Gronfa Gyffredinol trwy gronni absenoldebau cyfadfer enilledig ond heb eu cymeryd yn y flwyddyn, e.e. hawl gwyliau blyneddol a ddygir ymlaen ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i'r effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol gael ei niwtraleiddio gan drosglwyddiadau i neu o'r Cyfrif.

2012/13 £000	2013/14 £000
0 Balans 1 Ebrill	0
0 Gwahaniaeth rhwng taliadau swyddogion sydd wedi eu cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau a'r taliadau swyddogion yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(50)
0 Balans 31 Mawrth	(50)

NODYN 15 – DATGANIAD LLIF ARIAN : ADDASIADAU I'R GWARGED NEU DDIFFYG NET AR DDARPARU GWASANAETHAU AM SYMUDIADAU ANARIANNOL

2012/13 £'000	2013/14 £'000
0 (Cynnydd)/Gostyngiad mewn Credydwy	(440)
0 Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Dyledwy	1,041
0 Ymrwymiad Pensiwn	(232)
0	369

NODYN 16 – TALIADAU I SWYDDOGION

a. Mae 7A (1) (b) o Reoliadau Cyfrifo ac Archwilio (Cymru) (Newidiad) 2010, yn gosod dyletswydd ar y Cyd-bwyllgor i ddatgan y wybodaeth ganlynol ar gyfer rhai sydd wedi eu dynodi fel Uwch Swyddogion, sydd gyda cyflog o rhwng £60,000 a £150,000. Yn unol â'r gofynion diffiniedig, cynhwysir isod y cyflog pensiynadwy ac hefyd gyfraniadau pensiwn y cyflogwr ond ni chynhwysir cyfraniadau yswiriant gwladol y cyflogwr. Gwnaed y taliadau canlynol i uwch swyddogion Cyd-bwyllgor:

2012/13				Uwch Swyddogion	2013/14			
Cyfraniadau		Costau			Cyfraniadau		Costau	
Pensiwn		Eraill			Pensiwn		Eraill	
Cyflog	Cyflogwr	Cyflogwr	Cyfanswm		Cyflog	Cyflogwr	Cyflogwr	Cyfanswm
£	£	£	£		£	£	£	£
0	0	0	0	Prif Swyddog ¹	34,749	11,363	72,170	118,282
0	0	0	0	Prif Swyddog ²	48,648	15,908	0	64,556

¹ Yn gyflogedig yn y swydd hyd at 31 Awst 2013

² Yn gyflogedig yn y swydd o 1 Medi 2013

b. Talwyd y symiau canlynol i weithwyr eraill y Cyd-Bwyllgor a dderbyniodd mwy na £60,000 o dâl am y flwyddyn (ag eithrio cyfraniadau pensiwn ac yswiriant gwladol y cyflogwr) ond sydd yn cynnwys costau diswyddo a dalwyd mewn 3 achos yn 2013/14. Ni fyddai'r swyddi yma'n ymddangos isod heblaw'r costau diswyddo dalwyd yn y flwyddyn unigol.

Nifer gweithwyr eraill a dderbyniodd mwy na £60,000 sydd yn cynnwys cyflogau a chostau diswyddo:		
Nifer yn 2012/13		Nifer yn 2013/14
Cyfanswm		Cyfanswm
0	£60,000 - 64,999	1
0	£65,000 - 69,999	1
0	£70,000 - 74,999	0
0	£75,000 - 79,999	0
0	£80,000 - 84,999	0
0	£85,000 - 89,999	0
0	£90,000 - 94,999	1

NODYN 17 – COSTAU ARCHWILIO ALLANOL

Mae'r Cyd-Bwyllgor wedi derbyn y costau isod ar gyfer archwilio allanol.

2012/13	2013/14
£'000	£'000
0	6
Ffioedd ar gyfer Gwasanaeth Archwilio Allanol	

NODYN 18 – PARTIÖN CYSYLLTIEDIG

Mae'n ofynnol i'r Cyd-Bwyllgor ddatgelu trafodaethau materol-berthnasol gyda phartiön cysylltiedig - cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli neu ddylanwadu'r Cyd-Bwyllgor, neu i gael eu rheoli neu ddylanwadu gan y Cyd-Bwyllgor. Mae datgelu'r trafodaethau hyn yn galluogi'r darllenwyr i asesu a oes cyfyngiad ar allu'r Cyd-Bwyllgor i weithredu'n annibynnol, neu a yw'n medru cyfyngu ar allu parti arall i fargeinio'n rhydd gyda'r Cyd-Bwyllgor.

Aelodau

Mae gan aelodau'r Cyd-Bwyllgor ddylanwad dros bolisiau ariannol a gweithredol y Cyd-Bwyllgor.

Mae aelodau wedi datgan diddordeb neu berthynas (fel y diffinnir) mewn cwmnïau neu fusnesau a all fod yn ymdrin â'r Cyd-Bwyllgor. Mae dadansoddiad o'r taliadau a'r balansau ar 31 Mawrth 2014 wnaed i'r cwmnïau yma yn ystod 2013/14 o dan y pennawd yma fel a ganlyn:

Taliadau a wnaethpwyd	Symiau sy'n ddyledus gan y Cyd-Bwyllgor	Symiau sy'n ddyledus i'r Cyd-Bwyllgor
£2,000	£0	£0

Mae'r ffigyrau yn seiliedig ar y wybodaeth parthed dychweliadau Cyngorwyr .

Swyddogion

Mae Uwch Swyddogion (fel a ddiffinir) y Cyd-Bwyllgor wedi datgan fel sydd yn ofynnol a phriodol, diddordeb neu berthynas (fel y diffinir) mewn cwmnïau, cyrff gwirfoddol, elusennol neu gyhoeddus sydd yn derbyn taliadau gan y Cyd-Bwyllgor. Mae dadansoddiad o'r taliadau a'r balansau ar 31 Mawrth 2014 wnaed i'r cwmnïau yma yn ystod 2013/14 o dan y pennawd yma fel a ganlyn:

Taliadau a wnaethpwyd	Symiau sy'n ddyledus gan y Cyd-Bwyllgor	Symiau sy'n ddyledus i'r Cyd-Bwyllgor
£0	£0	£0

Mae'r ffigyrau yn seiliedig ar y wybodaeth parthed dychweliadau Uwch Swyddogion.

NODYN 19 – PECYNNAU TERFYNU GWAITH

Mae'r nifer o becynnau terfynu gwaith sydd yn cynnwys cyfanswm y gost fesul band a chyfanswm cost y diswyddiadau gorfodol ac eraill wedi eu cynnwys yn y tabl isod. Mae'r gost yn y tabl isod yn adlewyrchu'r gost berthnasol i'r cyflogwr yn hytrach na gwir gost y taliadau i'r unigolion:

(a)	(b)		(c)		(d)		(e)	
Band cost y pecynnau terfynu gwaith (yn cynnwys taliadau arbennig)	Nifer diswyddiadau gorfodol		Nifer yr ymadawiadau cytunedig eraill		Nifer y pecynnau terfynu gwaith fesul band cost		Cyfanswm cost y pecynnau terfynu gwaith ymhob band	
£	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14
	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer	£'000	£'000
0 - 20,000	0	4	0	0	0	4	0	56
20,001 - 40,000	0	6	0	0	0	6	0	158
40,001 - 60,000	0	6	0	0	0	6	0	273
60,001 - 80,000	0	3	0	0	0	3	0	199
80,001 - 100,000	0	1	0	0	0	1	0	95
100,001 - 150,000	0	0	0	0	0	0	0	0
Cyfanswm	0	20	0	0	0	20	0	781

NODYN 20 – EITEM EITHRIADOL

Mae'r eitem eithriadol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (2013/14) yn nodi'r costau sefydlu unwaith ac am byth y Cyd-Bwyllgor GwE. Y prif elfen yw costau'r pecynnau terfynu gwaith, fel a nodir yn Nodyn 19, a ariennir gan gyfraniadau o'r awdurdodau gwreiddiol.

NODYN 21 - CYNLLUNIAU PENSIWN A GYFRIFIR AMDANYNT FEL CYNLLUNIAU CYFRANIADAU DIFFINIEDIG

Mae athrawon sy'n cael eu cyflogi gan y Cyd-Bwyllgor yn aelodau o'r Cynllun Pensiwn Athrawon, sy'n cael ei weinyddu gan yr Adran dros Addysg y Llywodraeth. Mae'r cynllun yn rhoi buddion penodol i Athrawon ar eu hymddeoliad, ac mae'r Cyd-Bwyllgor yn cyfrannu tuag at y gost drwy dalu cyfraniadau sy'n seiliedig ar dâl pensynadwy aelodau.

Mewn egwyddor cynllun buddiannau diffiniedig yw'r cynllun. Er hynny, mae'r cynllun heb ei ariannu ac mae'r Adran dros Addysg yn defnyddio cronfa ddamcaniaethol er mwyn cyfrifo cyfradd cyfraniad cyflogwyr i'w talu gan awdurdodau lleol. Nid yw'r Cyd-Bwyllgor yn gallu adnabod ei ran o'r sefyllfa ariannol waelodol a pherfformiad y cynllun gyda digon o ddibynadwyedd at ddibenion cyfrifo. At ddiben y Datganiad o'r Cyfrifon, maent felly yn cael eu cyfrifo ar yr un sail â chynllun cyfraniadau diffiniedig.

Yn 2013/14 talodd y Cyd-Bwyllgor £0.02m am gost pensiwn athrawon, oedd yn cynrychioli 14.10% o dâl pensynadwy athrawon. Yn ychwanegol at hyn mae'r Cyd-Bwyllgor yn gyfrifol am gostau unrhyw fuddiannau ychwanegol a ddylunir ar ymddeoliad cynnar tu allan i delerau'r cynllun athrawon. Nid oedd unrhyw gostau am hyn yn 2013/14. Cyfrifir am y costau hyn ar sail buddiannau diffiniedig ac fe'u cynhwysir yn Nodyn 22.

NODYN 22 – COSTAU PENSIWN

Fel rhan o delerau ac amodau gwaith eu swyddogion a'u gweithwyr eraill, mae'r Cyd-Bwyllgor yn gwneud cyfraniadau at gostau buddiannau ar ôl cyflogaeth. Er nad yw'r buddion yma yn cael eu talu hyd nes i'r gweithwyr ymddeol, mae gan y Cyd-Bwyllgor ymrwymiad i wneud y taliadau. Mae rhaid eu dangos ar yr adeg mae'r gweithwyr yn ennill eu hawliau yn y dyfodol.

Mae GwE yn ymwneud â dau gynllun buddiannau ar ôl cyflogaeth:

- a) **Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol** a weinyddir yn lleol gan Gyngor Gwynedd. Mae'n gynllun wedi ei ariannu, gyda buddion a ddiffinnir a phensiwn cyflog terfynol, sy'n golygu bod yr Awdurdod a'r gweithwyr yn talu cyfraniadau i'r gronfa, sydd wedi eu cyfrifo ar lefel sydd i fod i falansio ymrwymadau'r gronfa gyda'r asedau a fuddsoddir.
- b) **Trefniadau ar gyfer dyfarniad buddiannau ar ôl ymddeol wrth ymddeol yn fuan.** Trefniant buddion a ddiffinnir heb ei ariannu yw hyn, lle adnabyddir yr ymrwymadau wrth wneud y dyfarniad. Er hynny, nid oes asedau buddsoddi wedi eu cronni er mwyn cwrdd â'r ymrwymadau pensiwn, ac mae angen cynhyrchu arian er mwyn cwrdd â gwir daliadau pensiynau wrth iddynt ddod yn ddyledus.

Mae Cronfa Pensiwn Gwynedd yn cael ei gweithredu dan y fframwaith rheoleiddio ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a Phwyllgor Pensiynau Cyngor Gwynedd sy'n gyfrifol am lywodraethu'r cynllun. Caiff y polisi ei bennu yn unol â Rheoliadau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Y pwyllgor sy'n penodi rheolwyr buddsoddi'r gronfa.

Y prif risgiau i'r Cyd-Bwyllgor o'r cynllun yw'r rhagdybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (megis nifer fawr yn tynnu allan o'r cynllun), newidiadau i chwyddiant, enillion bondiau a pherfformiad buddsoddiadau ecwiti a ddelir yn y cynllun. Mae'r rhain wedi'u lliniaru i ryw raddau gan y gofynion statudol i godi'r symiau sy'n ofynnol gan statud fel y disgrifir yn y nodyn polisiâu cyfrifo i'r Cyd-Bwyllgor.

Trafodion sydd yn Perthyn i Fuddion ar ôl Cyflogaeth

Mae'r Cyd-Bwyllgor yn adnabod cost y buddion ymddeol yng nghost gwasanaethau a adroddir pan mae gweithwyr yn eu hennill, yn hytrach na phan mae'r buddion yn cael eu talu. Fodd bynnag, mae'r gost sydd rhaid ei ddangos yn erbyn Treth y Cyngor (trwy gyfraniadau'r Cynghorau) yn seiliedig ar yr arian a delir yn ystod y flwyddyn. Felly, mae gwir gost buddion ar ôl cyflogaeth/ymddeol yn cael eu gwrth-droi allan o Gronfa Gyffredinol y Cyd-Bwyllgor trwy'r Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau. Yn ystod y flwyddyn mae'r trafodion canlynol wedi cael eu gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a Balans y Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o'r Symudiad Mewn Reserfau.

Newid mewn Gwerth Teg Asedau'r Cynllun, Ymrwymiad Buddion a Ddiffinnir ac Ymrwymiad Net		Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2014		
	Asedau	Ymrwymadau	(Ymrwymadau) /asedau net	
	£'000	£'000	£'000	
Gwerth Teg Asedau'r Cyflogwr	9,806	0	9,806	
Gwerth Presennol Ymrwymadau wedi eu hariannu		(13,903)	(13,903)	
Gwerth Presennol Ymrwymadau heb eu hariannu		0	0	
Sefyllfa Agoriadol ar 1 Ebrill	9,806	(13,903)	(4,097)	
Cost Gwasanaeth				
Cost Gwasanaeth Cyfredol	0	(414)	(414)	
Cost Gwasanaeth y Gorffennol (gan gynnwys cwtogiadau)	0	(287)	(287)	
Cyfanswm Cost Gwasanaeth	0	(701)	(701)	
Llog Net				
Incwm Llog ar Asedau'r Cynllun	447	0	447	
Cost Llog ar Buddion a Ddiffinnir Ymrwymiad	0	(632)	(632)	
Cyfanswm Llog Net	447	(632)	(185)	
Cyfanswm Cost Buddion a Ddiffinnir a Adnabyddir mewn Elw / (Colled)	447	(1,333)	(886)	
Llif Arian				
Cyfraniadau Aelodau'r Cynllun	109	(109)	0	
Cyfraniadau y Cyflogwr	645	0	645	
Cyfraniadau ynglŷn â buddion wedi eu hariannu	0	0	0	
Buddion Dalwyd	(406)	406	0	
Buddion Heb eu Hariannu a Dalwyd	0	0	0	
Sefyllfa Cau y Disgwyllir	10,601	(14,939)	(4,338)	
Ail Fesuriadau				
Newid mewn Tybiaethau Demograffig	0	0	0	
Newid mewn Tybiaethau Ariannol	0	(420)	(420)	
Profiad Arall	0	1,154	1,154	
Enillion ar Asedau ag eithrio symiau a chynhwysir mewn llog net	379	0	379	
Cyfanswm yr Holl Ail Fesuriadau mewn Incwm Cynhwysfawr Arall (ICA)	379	734	1,113	
Gwerth Teg Asedau'r Cyflogwr	10,980	0	10,980	
Gwerth Presennol Ymrwymadau wedi eu hariannu	0	(14,205)	(14,205)	
Gwerth Presennol Ymrwymadau heb eu hariannu	0	0	0	
Sefyllfa Cau ar 31 Mawrth 2014	10,980	(14,205)	(3,225)	

* Mae'r cost gwasanaeth cyfredol yn cynnwys lwfans 0.5% cyflogau ar gyfer costau gweinyddiaeth.

Prif Gategoriâu Asedau'r Cynllun fel Canran o Gyfanswm Asedau'r Cynllun

Mae'r actiwari wedi darparu dadansoddiad manwl o asedau'r Gronfa yn unol â gofynion IAS19. Mae'r dadansoddiad hwn yn gwahaniaethu rhwng natur a risg yr asedau hynny ac yn eu torri i lawr ymhellach i'r rheini sydd â dyfynbris mewn marchnad actif, a'r rheini nad oes ganddynt. Tybir bod rhaniad asedau GwE ar yr un gyfrannedd â dyraniad asedau'r Gronfa fel yr oedd ar 31 Rhagfyr 2013. Mae'r tabl uchod yn dangos y rhaniad. Mae'r actiwari yn amcangyfrif bod gwerth bid asedau'r Gronfa yn £1,305,000,000 ar 31 Mawrth 2014, yn seiliedig ar wybodaeth a ddarparwyd gan yr Awdurdod Gweinyddol a chan roi ystyriaeth i enillion mynegai lle bo hynny'n briodol.

Gwerth Teg Asedau'r Cyflogwr

Mae gwerth yr asedau isod ar gwerth bid yn unol â gofynion IAS19.

Categori Ased	Ar 1 Ebrill 2013				Ar 31 Mawrth 2014			
	Prisau a ddyfynnwyd mewn Marchnadoedd Gweithredol	Prisiau heb eu dyfynnu mewn Marchnadoedd Gweithredol	Cyfanswm		Prisau a ddyfynnwyd mewn Marchnadoedd Gweithredol	Prisiau heb eu dyfynnu mewn Marchnadoedd Gweithredol	Cyfanswm	
	£'000	£'000	£'000	%	£'000	£'000	£'000	%
Ernesau Ecwiti								
Defnyddiwr	117	0	117	1	206	0	206	2
Ynni a Gwasanaethau	297	0	297	3	263	0	263	2
Sefydliadau Ariannol	165	0	165	2	92	0	92	1
Iechyd a Gofal	494	0	494	5	487	0	487	4
Technoleg Gwybodaeth	154	0	154	2	306	0	306	3
Eraill	472	0	472	5	501	0	501	5
Ecwiti Breifat								
Y cyfan	0	483	483	5	0	525	525	5
Eiddo Diriaethol								
Eiddo y DU	0	841	841	9	0	945	945	9
Eiddo Tramor	0	30	30	0	0	28	28	0
Cronfeydd								
Buddsoddi ac								
Ymddiriedolaethau								
Unedol								
Ecwiti	218	3,018	3,236	33	2,463	3,217	5,680	52
Bondiau	1,979	1,296	3,275	33	0	1,632	1,632	15
Is-adeiladwaith	0	0	0	0	0	48	48	0
Deilliadau								
Chwyddiant	0	25	25	0	0	0	0	0
Arian a								
Chywerthoedd Arian								
Y cyfan	217	0	217	2	268	0	268	2
Cyfanswm	4,113	5,693	9,806	100	4,586	6,395	10,981	100

Sail ar gyfer amcangyfrif asedau ac ymrwymadau

Mae'r ymrwymadau wedi cael eu hasesu ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau, sef amcangyfrif o'r pensiwn fydd yn daladwy yn y dyfodol yn ddibynnol ar dybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaeth, disgwyliad oes a lefelau cyflog. Mae disgwyliad oes yn seiliedig ar ragamcanion penodol i'r gronfa a elwir yn VitaCurves a thybir bod gwelliant tymor hir eisoes wedi cyrraedd yr eithaf, sydd gyfystyr â 1.25% y flwyddyn.

Mae Hymans Robertson, cwmni actiwari annibynnol, wedi amcangyfrif ymrwymadau Cynllun Pensiwn Gwynedd ac ymrwymadau Buddion Dewisol. Roedd amcangyfrifon Cynllun Pensiwn Gwynedd yn seiliedig ar y prisiad llawn diweddaraf o'r cynllun fel yr oedd ar 31 Mawrth 2013. Mae'r rhagdybiaethau arwyddocaol a ddefnyddir gan yr actiwari fel a ganlyn:-

31 Mawrth 2014	
Tybiaethau Ariannol	% y.f.
Cyfradd Codiad Pensiynau	2.8
Cyfradd Codiad Cyflogau	4.6*
Cyfradd Chwyddiant	2.8
Cyfradd ar gyfer gostwng ymrwymadau'r Cynllun	4.3
Cyfradd Enillion Tymor Hir a Ddisgwylir ar yr holl asedau	4.3
Nifer a ddisgwylir i gymryd yr opsiwn i drosi pensiwn blynyddol i lwmp swm ymddeol	
am wasanaeth cyn Ebrill 2008	50
am wasanaeth ar ôl Ebrill 2008	75
Tybiaethau Marwolaeth	Blynyddoedd
Hyd oes pensiynwyr cyfredol am 65 oed	
Dynion	22.0
Merched	24.0
Hyd oes pensiynwyr y dyfodol am 65 oed	
Dynion	24.4
Merched	26.6

*Tybir bod cynnydd mewn cyflogau yn 1% y flwyddyn tan 31 Mawrth 2015 gan ddychwelyd i'r dybiaeth tymor hir a ddangosir wedi hynny.

Mae'r amcangyfrifiad o'r rhwymedigaethau buddion diffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraid sydd wedi'u nodi yn y tabl uchod. Er mwyn meintoli effaith unrhyw newid yn y rhagdybiaethau ariannol a ddefnyddir, mae'r actiwari wedi cyfrifo a chymharu gwerth ymrwymadau'r cynllun fel yr oeddynt ar 31 Mawrth 2014 ar seiliau amrywiol. Mae'r dull a ddefnyddiwyd yn gyson â'r dull a fabwysiadwyd i gael y ffigurau IAS19 a ddarperir yn y nodyn hwn.

Er mwyn meintoli'r ansicrwydd disgwyliad hyd oes, mae'r actiwari wedi cyfrifo'r gwahaniaeth yn y gost i'r Cyd-Bwyllgor pe bai cynnydd o flwyddyn mewn disgwyliad oes. Yn nhermau sensitifrwydd, caiff hyn ei dybio i fod yn gynnydd o thua 3% yn y gost o fudd-daliadau. Yn ymarferol bydd gwir gost cynnydd o flwyddyn mewn disgwyliad oes yn ddibynol ar strwythur y dybiaeth ddiwygiedig (h.y. os yw gwelliannau mewn cyfraddau goroesi yn bennaf berthnasol i oedrannau iau neu hŷn). Mae'r ffigurau yn y tabl isod wedi deillio'n seiliedig ar broffil aelodaeth y Cyd-Bwyllgor fel yr oedd ar 31 Mawrth 2013, dyddiad y prisiad actiwaraid mwyaf diweddar. Mae'r dull a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r dadansoddiad sensitifrwydd a ddangosir isod yn gyson â'r dull a ddefnyddiwyd y flwyddyn cynt.

Effaith ar Ymrwymiad Buddion a Ddiffinnir yn y Cynllun

Newid tybiaeth	Cynnydd bras i'r Cyflogwr	Swm ariannol bras
	31 Mawrth 2014	31 Mawrth 2014
	%	£'000
lleihad 0.5% i'r gwir cyfradd disgownt	16	2,205
cynnydd flwyddyn i'r disgwyliad oes	3	426
cynnydd 0.5% i'r cyfradd codiad cyflog	3	464
cynnydd 0.5% i'r cyfradd codiad pensiwn	12	1,725

Effaith ar Lif Arian y Cyd-Bwyllgor

Un o amcanion y cynllun yw y dylid cadw cyfraniadau cyflogwyr ar gyfradd mor gyson â phosib. Mae Cyngor Gwynedd wedi cytuno ar strategaeth gydag actiwari'r gronfa i gyflawni lefel cyllido o 100% dros yr 20 mlynedd nesaf. Caiff lefelau cyllido eu monitro'n flynyddol.

Caiff y cyfraniadau a delir gan y Cyd-Bwyllgor eu gosod gan Actiwari'r Gronfa yn y prisiad pob tair blynedd (y mwyaf diweddar oedd 31 Mawrth 2013), neu ar unrhyw adeg arall pan roddir cyfarwyddyd i wneud hynny gan yr Awdurdod Gweinyddol. Mae'r cyfraniadau sy'n daladwy dros y cyfnod tan 31 Mawrth 2017 wedi'u gosod yn y dystysgrif Cyfraddau ac Addasiadau. Am fanylion pellach ar y dull a ddefnyddiwyd i osod cyfraddau cyfrannu ar gyfer y Cyd-Bwyllgor, cyfeiriwch at adroddiad actiwaraid 2013, dyddiedig 31 Mawrth 2014.

Gwybodaeth am yr Ymrwymiad Buddion a Ddiffinnir

	Rhaniad Ymrwymiad		Parhad
	£'000	%	
Aelodau Gweithredol	9,950	70.1	22.6
Aelodau Gohiriedig	302	2.1	33.7
Aelodau Pensiynwyr	3,953	27.8	14.7
Cyfanswm	14,205	100.0	20.6

Mae'r ffigurau uchod yn cynnwys ymrwymïadau wedi eu hariannu ac nid ydynt yn cynnwys ymrwymïadau pensiynwyr heb eu hariannu. Mae'r parhad yn effeithiol ar y prisiad swyddogol blaenorol ar 31 Mawrth 2013.

Effaith mewn Blynnyddoedd Dyfodol

Bydd adroddiadau IAS19 yn y dyfodol yn cynnwys effaith y newidiadau cenedlaethol i'r cynllun o dan y Ddeddf Gwasanaethau Pensiynau 2013 a'r newid o fuddion cyflog terfynol i fuddion cyfartaledd gyrfa adbrisiedig ar gyfer gwasanaeth o 1af Ebrill 2014 ymlaen.

Disgwylir i gyfanswm y cyfraniadau a wneir i Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol gan y Cyd-Bwyllgor fod yn £458,000 yn y flwyddyn i 31 Mawrth 2015.

O ganlyniad i faterion amseriad a'r ffaith fod adroddiad yr Actiwari yn seiliedig ar amcangyfrifon, mae gwahaniaeth o £8,523 yn 2013/14 rhwng ffigurau diffyg yn y Gronfa yn ôl yr actiwari i gymharu gyda'r Ymrwymiad yn perthyn i Gynllun Pensiwn buddiannau wedi eu diffinio yn y Fantolen. Mae'r gwahaniaeth yma wedi ei drin fel Enillion a Chollodion Actiwaraid ar Asedau ac Ymrwymïadau Pensiwn ac felly wedi eu cynnwys yn y ffigurau Ymrwymiad yn perthyn i gynllun pensiwn buddiannau wedi eu diffinio yn y Fantolen.

CYFARFOD	Cyd-Bwyllgor GwE
DYDDIAD	9 Gorffennaf 2014
TEITL	Datganiad Llywodraethu Blynyddol
PWRPAS	Cyflwyno'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol
ARGYMHELLIAD	Cymeradwyo'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol
AWDUR	Dafydd L Edwards, Pennaeth Cyllid, Cyngor Gwynedd

1. CEFNDIR

- 1.1 Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2010 yn mynnu fod pob Cyd-Bwyllgor yn paratoi cyfrifon blynyddol. Yn unol â Rhan 4 o'r Rheoliadau Cyfrifo ac Archwilio (Cymru) 2005, mae angen cynhyrchu Datganiad o Reolaeth Mewnol ac i'r pwrpas yma fe ddarparwyd Datganiad Llywodraethu Blynyddol (gweler Atodiad A).
- 1.2 Bwriedir cyfuno'r Datganiad gyda chyfrifon y Cyd-Bwyllgor GwE i ffurfio un dogfen gyfansawdd i'w chyflwyno i'r Cyd-Bwyllgor am gymeradwyaeth mis Medi 2014.

2. ARGYMHELLIAD

- 4.1 **Gofynnir i Gyd-Bwyllgor GwE gymeradwyo'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.**

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Mae'r datganiad hwn yn cwrdd â'r angen i gynhyrchu Datganiad Rheolaeth Fewnol yn unol â Rheoliad 4 o'r Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005.

Rhan 1: CWMPAS CYFRIFOLDEB

Sefydlwyd GwE yn Gyd-Bwyllgor gan 6 awdurdod lleol gogledd Cymru yn 2013 i fod yn wasanaeth effeithiolrwydd gwella ysgolion rhanbarthol drwy gyflawni'r swyddogaethau a fanylir arnynt mewn cytundeb rhwng y Cyd-Bwyllgor a'r awdurdodau. Yn y gytundeb, mae'r Cynghorau wedi cytuno i weithio gyda'i gilydd mewn partneriaeth i sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol fydd yn atebol i'r Cynghorau, ac yn cyflawni swyddogaethau statudol y Cynghorau yng nghyswllt effeithiolrwydd a gwella ysgolion.

Gweledigaeth y Cynghorau oedd sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol fydd yn atebol i, ac yn ymgymryd a chyfrifoldebau statudol y chwe Awdurdod Lleol yng ngogledd Cymru yng nghyswllt eu dyletswyddau i fonitro; herio; darparu gwasanaeth cefnogol ar gyfer datblygiad proffesiynol parhaus drwy'r cwricwlwm a rheoli ysgolion, a hefyd darparu gwasanaethau y gallir eu comisiynu gan ysgolion ac awdurdodau lleol.

Mae GwE yn gyfrifol am sicrhau bod ei weithgareddau yn cael eu cynnal yn unol â'r gyfraith a safonau priodol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei diogelu a'i gyfrifo amdano yn briodol, a'i ddefnyddio mewn ffordd economaidd, effeithlon ac effeithiol.

Mae GwE hefyd yn gyfrifol am gynnal trefniadau priodol ar gyfer llywodraethu ei swyddogaethau, cynorthwyo gweithrediad effeithiol ei weithgareddau, ac sydd yn cynnwys trefniadau i reoli risg a rheoli ariannol digonol ac effeithiol.

Rhan 2: PWRPAS Y FFRAMWAITH LLYWODRAETHU

Mae'r fframwaith llywodraethu'n cynnwys y systemau a phrosesau, diwylliant a gwerthoedd hynny sydd yn cyfeirio a rheoli GwE, a'r gweithgareddau ble mae'n adrodd i, cysylltu gydag ac yn arwain y gymuned. Mae'n galluogi'r awdurdodau sydd yn rhan o GwE i fonitro llwyddiant ei amcanion strategol, ac i ystyried os yw'r amcanion wedi arwain at ddarparu gwasanaethau addas a chost effeithiol.

Mae'r system reolaeth fewnol yn rhan allweddol o'r fframwaith llywodraethu ac wedi ei ddylunio i alluogi GwE i reoli risg i lefel resymol yn hytrach na dileu'n gyfan gwbl y risg o fethiant i gyflawni polisiau ac amcanion; gall felly ond ddarparu sicrwydd rhesymol o effeithiolrwydd yn hytrach na sicrwydd diamod. Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar broses parhaus sy'n adnabod a blaenoriaethu risgiau sy'n berthnasol i gyflawni polisiau, bwriadon ac amcanion GwE, i werthuso'r tebygolrwydd o risgiau'n cael eu gwireddu ac i isafu'r effaith petai hynny'n digwydd, ac i reoli'r risgiau mewn ffordd effeithlon, effeithiol ac economaidd.

Mae'r fframwaith llywodraethu berthnasol wedi bod yn ei le ar gyfer GwE ar gyfer y flwyddyn sy'n diweddu 31 Mawrth 2014 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r datganiad o gyfrifon.

Rhan 3: Y FFRAMWAITH LLYWODRAETHU

3.1 Aelodaeth

Mae'r Awdurdodau wedi dod i gytundeb i sefydlu a gweithredu GwE yn unol â'r pwerau sydd ganddynt dan Adran 9 Mesur Llywodraeth Leol Cymru 2009, Adran 2 Deddf Llywodraeth Leol 2000 ac Adran 101 a 102 Deddf Llywodraeth Leol 1972 a'r Rheoliadau Cysylltiedig.

Mae aelodaeth y Cyd-Bwyllgor yn cynnwys 1 aelod yr un o Gyngor Sir Ynys Môn, Cyngor Gwynedd, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, Cyngor Sir Ddinbych, Cyngor Sir y Fflint a Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam sydd â hawl i bleidleisio.

Mae Prif Swyddog Addysg Statudol, un o bob Awdurdod Lleol yng ngogledd Cymru, yn aelodau sy'n swyddogion, heb hawl pleidleisio

Mae 1 cynrychiolydd o'r Esgobaeth, 1 cynrychiolydd o'r Ysgolion Cynradd, 1 cynrychiolydd o'r Ysgolion Uwchradd, 1 cynrychiolydd o'r Ysgolion Arbennig ac 1 Cynrychiolydd o'r Llywodraethwyr yn Aelodau Cyfetholedig heb bleidlais.

3.2 Swyddogaethau

Mae'r Cyngorau wedi arwyddo Cytundeb ar 13 Chwefror 2013 i ffurfioli eu rolau a'u cyfrifoldebau bob un mewn perthynas a'r Gwasanaeth, ac wedi penodi Cyngor Gwynedd fel yr Awdurdod Lletya ar gyfer gweithredu a chynnal y Gwasanaeth yn unol a thelerau'r Achos Busnes Terfynol y cytunwyd arno.

Mae'r gytundeb yn gynhwysfawr, ac yn cynnwys gwybodaeth am agweddau llywodraethu a gweinyddol y Cyd-Bwyllgor. Y gytundeb yw sylfaen fframwaith llywodraethu GwE.

3.3 Egwyddorion

Trwy arwyddo'r Gytundeb, mae'r Cyngorau wedi cytuno y byddant yn cynnal eu perthynas yn unol a'r egwyddorion llywodraethu da canlynol:-

- Bod yn Agored ac Ymddiriedaeth

Mewn perthynas â'r gytundeb bydd y Cyngorau'n agored ac yn ymddiried yn y naill a'r llall wrth ddelio â'u gilydd, yn rhoi gwybodaeth a dadansoddiadau ar gael i'w gilydd, yn trafod ac yn datblygu syniadau'n agored ac yn cyfrannu'n llawn at bob agwedd o wneud y cydweithio'n llwyddiannus;

- Ymrwymiad a Chymhelliant

Bydd y Cyngorau wedi ymrwymo'n llawn i weithio gyda'i gilydd, yn ceisio ysgogi'r holl weithwyr ac yn mynd i'r afael a heriau'r Gwasanaeth yn llawn bwriad a brwdfrydedd ac yn benderfynol o lwyddo;

- Sgiliau a Chreadigedd

Mae'r Cyngorau'n cydnabod bod pob un yn dod a sgiliau a gwybodaeth defnyddiol y gellir eu cymhwyso'n greadigol er mwyn cyflawni amcanion y Cyngorau, sicrhau parhad y cydweithio, datrys anawsterau a datblygu'r berthynas gydweithio a'r staff personél sy'n gweithio oddi mewn iddo;

- Perthnasau Effeithiol

Bydd rolau a chyfrifoldebau pob un Cyngor yn glir, gan ddatblygu perthnasau ar y lefelau priodol ym mhob sefydliad, gyda mynediad hawdd ac uniongyrchol at gynrychiolwyr ei gilydd;

- Datblygu ac Addasu

Mae'r Cyngorau'n cydnabod eu bod ynghlwm a beth allasai fod yn berthynas hirdymor, sydd angen datblygu ac addasu, a byddant yn ymdrechu'n rhesymol i ddatblygu a chynnal proses ar y cyd effeithiol er mwyn sicrhau bod y berthynas yn datblygu'n briodol ac yn unol â'r egwyddorion a'r amcanion hyn;

- Enw Da

Mae'r Cyngorau'n cytuno, mewn perthynas a'r gytundeb a'r Gwasanaeth yn gyffredinol, y byddant yn rhoi'r sylw pennaf i enw da eu gilydd, ac na fyddant yn gwneud neu'n methu â gwneud unrhyw beth fyddai'n dwyn gwarth ar enw da unrhyw Gyngor arall neu'n denu cyhoeddusrwydd gwael i unrhyw Gyngor arall;

- Rhesymoldeb Gwneud Penderfyniadau

Mae'r Cyngorau'n cytuno y bydd yr holl benderfyniadau a wneir mewn perthynas â'r gytundeb a'r Gwasanaeth yn gyffredinol yn cael eu gwneud gan ymddwyn yn rhesymol ac yn ddidwyl;

- Caniatâd Angenrheidiol

Mae pob Cyngor drwy hyn yn sicrhau i'r Cyngorau eraill ei fod wedi derbyn pob caniatâd angenrheidiol sy'n ddigon i sicrhau y dirprwyir y swyddogaethau a'r cyfrifoldebau y darperir ar eu cyfer yn y Cytundeb hwn

- Ymrwymïadau Aelodau a Swyddogion

Bydd pob Cyngor yn gwneud pob ymdrech resymol i sicrhau bod eu haelodau a'u swyddogion hwy sydd ynghlwm â'r Gwasanaeth yn gweithio er pennaf les y Gwasanaeth bob tro, ac yn ymateb yn brydlon i bob cais perthnasol gan y Cyngorau eraill.

Rhan 4: EFFEITHIOLRWYDD Y FFRAMWAITH LLYWODRAETHU

Mae GwE yn gyfrifol am gynnal, o leiaf yn flynyddol, adolygiad o effeithiolrwydd ei fframwaith llywodraethu gan gynnwys y system rheolaeth fewnol.

Cyngor Gwynedd yw Awdurdod Lletyol y Cyd-Bwyllgor. O ganlyniad, felly, mae adolygiadau o effeithiolrwydd y Côt Llywodraethu Lleol, y Cyfansoddiad a chyfundrefn rheolaeth fewnol yr awdurdod hwnnw yn ymgorffori sylfaen lywodraethu'r Cyd-Bwyllgor hefyd.

Gan mai 2013/14 oedd blwyddyn gyntaf GwE mewn bodolaeth, cynhaliwyd adolygiad o effeithiolrwydd ei system o lywodraethu gan y gwasanaeth Archwilio Mewnol. Rhoddwyd sylw i'r ganlyniad adroddiad blynyddol Pennaeth Archwilio Mewnol yr awdurdod lletyol. Ar sail gwaith Archwilio Mewnol yn bennaf, mae'r asesiad o effeithiolrwydd y fframwaith lywodraethu fel a ganlyn:

Amcanion

Mae Achos Busnes Llawn wedi ei ddarparu ar gyfer y Gwasanaeth, dyddiedig Mawrth 2012, gyda'r achos busnes yn dangos tystiolaeth bod amcanion clir wedi eu sefydlu a'u bod yn SMART a bod rhaglen waith priodol mewn lle.

Strwythur, Rolau a Chyfrifoldebau

Mae Cyd-Bwyllgor wedi ei sefydlu, gydag aelodaeth priodol.

Gwelwyd bod strwythur trefniadaethol clir ar gyfer y Gwasanaeth, ond yn dilyn derbyn y model cenedlaethol newydd bydd newidiadau i'r strwythur yn y dyfodol oherwydd bod newidiadau mewn disgwyliadau ar ran y Gwasanaeth.

Mae cylch gorchwyl y Cyd-Bwyllgor yn nodi rhai o'i gyfrifoldebau, ynghyd â rhestr o aelodau'r Cyd-Bwyllgor a'u hawlio pleidleisio. Mae rôl yr Awdurdodau wedi cael eu nodi yn y Gytundeb.

Arweinyddiaeth

Mae'r Cyd-Bwyllgor wedi cyfarfod ar y dyddiadau canlynol:

- 20/02/2013
- 08/07/2013
- 06/11/2013

Fodd bynnag, bu ymdrech i gynnal cyfarfod ar 12/03/2014 ond nid oedd cworwm gan fod angen pump aelod â hawl pleidleisio o'r Cyd-Bwyllgor a nid oedd pump ar gael.

Rheolaeth Risg

Mae gan GwE gofrestr risg sydd wedi cael ei ddiweddarau yn Rhagfyr 2013. Mae perthnasedd y gofrestr risg yn cael ei gadw dan adolygiad.

Atebolrwydd

Mewn asesiad annibynnol, roedd Archwilio Mewnol yn fodlon fod:

- Y gytundeb wedi ei harwyddo gan swyddogion priodol yn yr 6 Awdurdod.
- Y gytundeb yn rhagnodi'r gwasanaeth yn fanwl.
- Cymalau priodol yn bodoli yn y cytundeb yn cyfeirio at faterion llywodraethu allweddol fel a ganlyn:
 - Dyletswyddau'r Cyngor Lletya a'r Cyngorau Eraill
 - Gwneud Penderfyniadau
 - Cyd-Bwyllgor
 - Ymrwymiad y Cyngorau a Chyfraniadau
 - Ymrwymiad Y Cyngor Lletya a'r Cyngorau Eraill
 - Cychwyn, Hyd a Therfynu
 - Tynnu'n ôl
 - Tanberfformiad gan y Gwasanaeth.

Systemau Rheoli Perfformiad

Yn unol â'r gytundeb, bydd Prif Swyddog y Gwasanaeth yn adrodd yn flynyddol i'r Cydbwyllgor ac i bob Cyngor yn unigol ar berfformiad y Gwasanaeth wrth gyflawni Swyddogaethau a Nodau Allweddol y Gwasanaeth.

Yn unol â'r gytundeb, darperir adroddiad y Prif Swyddog i bob Cyngor ddim hwyrach na 31 Hydref mewn unrhyw flwyddyn, ond penderfynwyd yn Hydref 2013 nad oedd y Gwasanaeth wedi bod yn rhedeg digon hir i fedru adrodd ar y perfformiad ac felly bwriedir adrodd nesaf i'r Cyngorau cyn 31/10/2014

Roedd Archwilio Mewnol o'r farn bod deiliannau priodol wedi eu sefydlu ar gyfer monitro perfformiad y Gwasanaeth.

Anghenion Defnyddiwr a Chwynion

Mae'r Gwasanaeth yn dilyn trefn gwyno Cyngor Gwynedd. Hyd yma ni dderbyniwyd cwynion.

Yn ogystal, mae'n bosibl i'r ysgolion rhoi adborth drwy'r Grŵp Defnyddwyr sydd wedi ei sefydlu i roi cefnogaeth i'r Cydbwyllgor yn ogystal â'u herio. Mae cynrychiolwyr priodol o ysgolion uwchradd a chynradd yr 6 Awdurdod yn perthyn i'r grŵp defnyddwyr.

Mae'r Grŵp Defnyddwyr yn gweithredu'n effeithiol oherwydd:

- Mae ganddo'r hawl i adrodd wrth a gwneud argymhellion i'r Cydbwyllgor ynglŷn ag unrhyw fater sydd oddi mewn i sgôp swyddogaethau'r Gwasanaeth.
- Bydd y grŵp yn cyfarfod 3 gwaith y flwyddyn.
- Mae'r grŵp yn cynnwys:
 - 6 cynrychiolydd Uwchradd, un o pob Awdurdod
 - 6 cynrychiolydd Cynradd, un o pob Awdurdod
 - 1 cynrychiolwyr Ysgolion Arbennig
 - Llywodraethwyr Ysgol - 1 cynrychiolydd fesul Cyngor.

Polisiâu Corfforaethol

Ar ddyddiad y fantolen, roedd y polisiâu corfforaethol yn y broses o gael eu hadolygu gan Adnoddau Dynol, GwE a'r Undebau gydag ychydig o ffordd i fynd hyd nes y bydd y gwaith yma wedi ei gwblhau.

Rydym wedi cael ein cynghori ar oblygiadau canlyniad **yr adolygiad o effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu** gan GwE, a bod y trefniadau **yn parhau i gael eu hystyried yn addas at ei ddiben yn unol â'r fframwaith llywodraethu**.

Rhan 5: MATERION LLYWODRAETHU ARWYDDOCAOL

Mae'r prosesau a ddisgrifir mewn rhannau blaenorol o'r datganiad hwn yn disgrifio'r dulliau a ddefnyddiwyd gan GwE i adnabod unrhyw faterion llywodraethu arwyddocaol sydd angen sylw.

Nid yw GwE o'r farn fod unrhyw faterion o'r fath wedi codi yn ystod asesiad o'i drefniadau llywodraethu sydd yn gwarantu sylw yn y Datganiad Llywodraethu Blynnyddol yma.

Rhan 6: BARN

Rydym yn bwriadau cymryd camau i ddelio gyda'r materion uchod yn ystod y flwyddyn nesaf er mwyn gwella ein trefniadau llywodraethu. Rydym yn fodlon bydd y camau hyn yn delio gyda'r angen i wella adnabuwyd yn yr adolygiad effeithiolrwydd a byddwn yn monitro eu gweithrediad fel rhan o'r adolygiad blynyddol nesaf.

Swyddog Arweiniol GwE

Cadeirydd GwE

Dyddiad : _____

Dyddiad: _____

ADRODDIAD I'R CYD-BWYLLGOR

9 GORFFENNAF 2014

Adroddiad gan: Prif Swyddog GwE

Pwnc: Adroddiad cynnydd ar ddatblygiadau GwE (Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol).

1.0 Pwrpas yr adroddiad

1.1 Diweddarau aelodau'r Cyd-bwyllgor ar gynnydd a datblygiadau GwE.

2.0 Cefndir

2.1 Mae'r adroddiad hwn yn darparu dilyniant i adroddiad y Prif Swyddog i'r Cyd-bwyllgor ar 30 Ebrill 2014.

2.2 Yn dilyn yr argymhelliad o gyfarfod 6 Tachwedd 2013, bu'r Prif Swyddog yn parhau i gynrychioli GwE mewn trafodaethau cenedlaethol ar ddatblygu'r Model Cenedlaethol ar gyfer Gwella Ysgolion.

3.0 Ystyriaethau

3.1 Gwnaed nifer o benodiadau arwyddocaol ers cyfarfod diwethaf y Cyd-bwyllgor:

3.1.1 Pennaeth Cymorth a Brocera: yn sgil y cytundeb yng nghyfarfod diwethaf y Cyd-bwyllgor, cwblhawyd y broses benodi. Penodwyd Rhys Howard Hughes a fydd yn dechrau yn ei swydd ar 1 Medi 2014 (ceir cyflwyniad byr ar Rhys yn atodiad 1).

3.1.2 Uwch Arweinydd System (Wrecsam a Sir y Fflint): penodwyd Ashley Jones a fydd yn dechrau yn ei swydd ar 1 Medi 2014 (ceir cyflwyniad byr i Ashley yn atodiad 1).

3.1.3 Penodwyd Stella Gruffydd yn Arweinydd System hwb Gwynedd/Ynys Môn. Mae Stella yn Bennaeth Ysgol Bro Lleu, Penygroes, Gwynedd ar hyn o bryd.

3.1.4 Mae Llywodraeth Cymru yn gofyn i GwE fod yn 'barod i newid ac yn hyblyg' i ymateb yn gyflym i amrywiol ofnyon. Yn wyneb hyn, dosbarthwyd hysbyseb (gweler atodiad 2) am secondiadau rhan amser gyda GwE ym mis Ebrill 2014. Yn sgil ymateb cadarnhaol penaethiaid ac uwch arweinwyr, cynigiwyd secondiadau rhan amser (hyd at 30 diwrnod) yn ystod 2014/15 i 14 o benaethiaid, sydd wedi derbyn. Bydd GwE yn elwa o'r secondiadau, felly hefyd y penaethiaid eu hunain a'u hysgolion.

3.2 Dyma raglen waith gyfredol yr Arweinwyr System:

- Mynychu sesiwn briffio ar gyfer Ymweliad 3;
- Paratoi ar gyfer a chynnal Ymweliad 3 yn holl ysgolion y rhanbarth;
- Cynnal a threfnu cefnogaeth i ysgolion a dargedwyd;
- Cefnogaeth cyn-arolwg;
- Cefnogaeth ôl-arolwg;
- Cyfarfodydd tîm is-ranbarthol;
- Cyfarfodydd gyda thimau cartref awdurdodau lleol i drafod materion yn ymwneud ag ysgolion unigol.

3.3 Yn ogystal, mae aelodau'r Uwch Dîm Rheoli wedi gwneud cyflwyniadau a chynnal hyfforddiant ar ran GwE gydag amrywiaeth o bartneriaid gan gynnwys:

- Grwpiau o Benaethiaid ysgolion;
- Cynrychiolwyr Undebau;
- Cynadleddau Cenedlaethol Undebau Athrawon a Phenaethiaid;
- Aelodau Etholedig a Phwyllgorau Craffu;
- Swyddogion Awdurdodau Lleol;
- Swyddogion Llywodraeth Cymru;
- Grŵp Hyfforddiant Cenedlaethol Ymgynghorwyr Her;
- Grŵp Cyfathrebu a Marchnata Addysg Llywodraeth Cymru.

3.4 Mae Llywodraeth Cymru (mewn ymgynghoriad â'r 4 consortia rhanbarthol) wrthi'n datblygu rhaglen Hyfforddiant Cenedlaethol i Ymgynghorwyr Her (Arweinwyr System). Rhagwelir y bydd yr hyfforddiant ar ffurf gweithdai cenedlaethol dros ddau ddiwrnod (Medi 2014), cynhadledd undydd (Tachwedd), hyfforddiant Estyn a phegyn hyfforddiant unigryw i bob consortiwm ar sail anghenion. Bydd yr hyfforddiant yn arwain at ardystiad 'nod barcud' i bob Ymgynghorydd Her.

3.5 Ymweliad Monitro Tymhorol (Ymweliad 2 Gwanwyn 2014)

3.5.1 Roedd Ymweliad 2 eleni yn canolbwyntio ar agweddau penodol ar ddarpariaeth ysgol o fewn Cwestiwn Allweddol 2 Fframwaith Arolygu Cyffredin Estyn ac yn cynnwys ymarfer craffu ar sampl o waith dysgwyr ar y cyd rhwng yr Uwch Dîm Rheoli a'r Arweinydd System. Ffocws penodol yr ymweliad oedd:

- ansawdd ac ystod gwaith ysgrifennu estynedig ar draws y cwricwlwm;
- ansawdd adborth staff ar waith dysgwyr.

Cafwyd ymateb hynod gadarnhaol i'r ymweliad gyda llawer yn gweld yr ymarfer yn fodd o wirio ansawdd a dilysu grymusder gweithdrefnau'r ysgol. Caiff hynny ei ategu'n llwyr yn ymatebion yr ysgolion i'r holiadur (gweler atodiad 3).

3.6 Ymweliad Monitro Tymhorol (Ymweliad 3 Haf 2014)

3.6.1 Ar hyn o bryd, mae'r tîm o Arweinwyr System wrthi'n cynnal ymweliadau monitro Tymor yr Haf ac, fel y llynedd, rydyn yn canolbwyntio ar agweddau penodol ar arweinyddiaeth – sef ansawdd ac effaith gweithdrefnau gwella ansawdd (hunan arfarnu) a chynllunio gwelliant ar draws yr ysgol (Dangosyddion Perfformiad 3.2.1 a 3.2.2

Cwestiwn Allweddol 3 Fframwaith Arolygu Estyn). Fodd bynnag, eleni, mae'r prif ogwydd ar ganfod yr hyn sydd wedi newid neu wella yn yr ysgol fel canlyniad i weithdrefnau arfarnu ac ar adnabod a chytuno ar raglen waith fydd yn grymuso ymhellach y gweithredu.

3.6.2 Er mwyn sicrhau ffocws clir a diamwys i'r ymweliad - a fel bod Arweinwyr System wedi'u harfogi'n bwrpasol ar gyfer y drafodaeth broffesiynol - gofynnir i ysgolion ddarparu copïau ymlaen llaw o'r dogfennau allweddol ac mae'r rheiny yn cynnwys:

- fersiwn gyfredol o hunan arfarniad yr ysgol yn erbyn y 3 Cwestiwn Allweddol (ac yn yr uwchradd, enghraifft o hunan arfarniad adrannol yn erbyn y 3 Cwestiwn Allweddol ac enghraifft o Gynllun Datblygu Adrannol);
- enghreifftiau diweddar o adroddiadau crynodol yn dilyn cylchoedd arsylwi gwersi;
- CDY 2013-14 (ynghyd ag arfarniad o gynnydd yn erbyn y gweithredu);
- rhestr o'r materion sy'n debygol o gael eu blaenoriaethu yng Nghynllun Datblygu 2014-15.

3.6.3 Rydym hefyd yn annog ysgolion, ble'n ymarferol bosibl i gynnwys y rhanddeiliaid ehangach yn y trafodaethau allweddol hyn e.e. Arweinydd Canol/Pennaeth Adran/Cydlynwyr Cwricwlaidd a chynrychiolaeth o du'r Corff Llywodraethol.

Yn ystod ymweliad 3 eleni, caiff yr offeryn cenedlaethol/matrics newydd ei dreialu i ddod i farn ar ansawdd arweinyddiaeth ac i'n cynorthwyo gyda'r gwaith o gategoreiddio.

Cyflwynir dadansoddiad o'r proffil barnau ar draws y rhanbarth i sylw'r Cyd-bwyllgor yn fuan yn Nhymor yr Hydref.

3.7 Llythrennedd a Rhifedd – diweddariad ers yr adroddiad diwethaf.

3.7.1 Gyda phenodiad Uwch Arweinydd System newydd ar gyfer hwb Wrecsam/Fflint, bydd deilydd presennol y swydd hon yn cychwyn fel Uwch Arweinydd System gyda chyfrifoldeb am y blaenoriaethau cenedlaethol o fis Medi ymlaen. Bydd hi'n atebol i'r Pennaeth Brocra a Chefnogaeth, ac yn ei gynorthwyo ef yn y gwaith o ddatblygu cynllun rhanbarthol cydlynus ar gyfer y defnydd o'r Grant Effeithiolrwydd Ysgolion (GEY).

3.7.2 Eleni am y tro cyntaf bu GwE yn gyfrifol am fonitro gweinyddiad a'r broses o farcio'r Profion Darllen a Rhif Cenedlaethol o fewn ysgolion. Ymwelwyd â 104 o ysgolion ar draws y rhanbarth yn ystod y cyfnod rhwng Mai 6ed a'r 25ain. Nid welwyd unrhyw achos o gamweinyddu. Bydd dadansoddiad llawn o berfformiad ysgolion y rhanbarth yn y profion hyn ar gael yn gynnar yn nhymor yr hydref.

3.7.3 Secondwyd pedwar Partner Cynorthwyol ychwanegol i gynyddu cynhwysedd y tîm presennol o wyth, sydd wedi bod yn darparu cefnogaeth i ysgolion penodol i weithredu'r Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol yn ystod y flwyddyn yma. Mae gan y pedwar rhyngddynt brofiad o weithio ar draws y Cyfnod Sylfaen, CA2 a CA3, ac arwain ym maes llythrennedd a rhifedd o fewn eu hysgolion. Byddant yn cychwyn ar eu gwaith ym mis Medi.

3.8 Prosiect TGAU 2015 / PISA

3.8.1 Mewn ymateb i benderfyniad Llywodraeth Cymru i ryddhau adnoddau sylweddol i'r pedwar Consortia i gefnogi ysgolion wrth gyflwyno manylebau diwygiedig TGAU 2015 a pharatoi dysgwyr yn well ar gyfer Profion PISA, mae GwE wedi cyflwyno dull arloesol a heriol o weithredu. Yn hytrach na mynd ati i adeiladu cynhwysedd y tîm canolog trwy wahodd ceisiadau am secondiadau, rhoddir cyfle i'r ysgolion eu hunain gyflwyno bidiau i fod yn

'sefydliadau arweiniol' rhanbarthol mewn un neu fwy o'r 4 maes cwricwlaidd (Cymraeg Iaith Gyntaf, Saesneg, Mathemateg a Gwyddoniaeth). I'w cefnogi yn y gwaith, rhyddheir hyd at £100,000 y flwyddyn, am ddwy flynedd, i bob maes cwricwlaidd. Gohebwyd â'r ysgolion yn eu hysbysu o'r cyfle a chynhaliwyd sesiwn briffio pellach ar fore 20 Mehefin yng Nghanolfan Busnes Conwy. Yn ystod y cyfarfod, mynegwyd cefnogaeth a gwerthfawrogiad llwyr gan yr ysgolion oedd yn bresennol i'r dull gwahanol hwn o weithredu. Fel rhan o'r cynllun, bydd cyfle i'r *ysgol arweiniol* fynychu cyfarfodydd cenedlaethol er mwyn derbyn gwybodaeth am newidiadau, i weithio gydag AS cyswllt GwE i raeadru'n lleol, cynnig cefnogaeth i'w cyd-ysgolion ac arwain ar ymchwil gweithredol yn eu sefydliadau. Bydd yr holl ddeunyddiau a gaiff eu datblygu – yn adnoddau dysgu ac yn gynlluniau gwaith enghreifftiol – yn cael eu rhannu gyda phob sefydliad y rhanbarth.

3.8.2 Os yn llwyddiannus, mae'r dull hwn o weithredu yn un y gellir ei fabwysiadu ar gyfer sawl agwedd ddatblygol arall ac mae'n gwbl gydnaws â bwriadau GwE parthed hyrwyddo cydweithio *ysgol-i-ysgol*. Yr egwyddor sylfaenol gaiff ei harddel ar gyfer y flaengaredd yma yw : *'arweinir gan ysgolion i ysgolion'* ac rydym yn grediniol y bydd yn gadael etifeddiaeth gyfoethog ar ei hôl ynghyd â gwell cynhwysedd oddi fewn i'r gyfundrefn.

3.8.3 Dyddiad cau ar gyfer derbyn ceisiadau yw 4 Gorffennaf a bwriedir symud yn fuan wedyn i gadarnhau y sefydliadau llwyddiannus. Cyflwynir manylion pellach i sylw'r Cydbwyllgor yn ystod Tymor yr Hydref.

3.9 Blaengaredd Genedlaethol 'Her Cymru'

3.9.1 Fe wyddoch fod y Gweinidog Addysg, ym mis Chwefror 2014, wedi cyhoeddi rhaglen gwerth £20m i gefnogi oddeutu 40 o'r ysgolion mwyaf difreintiedig ac isaf eu perfformiad ar draws Cymru ac mai 5 yn unig o'r ysgolion hynny sydd yn rhanbarth GwE [Caergybi o Ynys Môn; Treffynnon o Sir y Fflint a Rhosnesni/Bryn Alyn a Chlywedog o Wrecsam].

3.9.2 Bydd "Ymgynghorwyr Her" yn gweithio'n agos efo'r ysgolion hyn a'r newyddion da i ni ydy bod yr unigolion sydd wedi'u penodi i'r ysgolion lleol yn Arweinwyr System sydd eisoes yn gweithio i GwE neu sy'n cyfrannu'n rhan amser trwy gefnogi ysgolion penodol. Bydd Dr Alwyn Jones yn gweithio gyda Chaergybi, Clive Hampton gyda Bryn Alyn a Chlywedog a Dave Mountfort gyda Rhosnesni a Threffynnon. Mae'r tri yn hynod brofiadol yn y maes a hyderir y bydd eu cyfraniadau yn arwain at welliannau yn neilliannau'r ysgolion dan sylw. Byddant yn atebol i'r Prif Swyddog a bydd trefniadau adrodd cytunedig iddynt i swyddogion Llywodraeth Cymru.

3.9.3 Yn ychwanegol i hyn, rhoddwyd siawns i GwE gyflwyno cais am adnoddau ychwanegol er mwyn cynyddu cynhwysedd y gefnogaeth fydd ar gael i'r sefydliadau ac i ysgolion eraill y rhanbarth fydd yn ein cynorthwyo i yrru gwelliannau yn y 5 ysgol. Mae'r cais hwnnw yn mynd i olygu gwneud defnydd helaeth o Uwch Arweinwyr, Arweinwyr Canol ac athrawon llwyddiannus er mwyn modelu a rhannu arferion da. Mae 2 thema i'r cais (Arweinyddiaeth a Dysgu/Addysgu) ynghyd ag elfen a fydd yn sicrhau cynhwysedd priodol i reoli a chydlyn. Mae cyfanswm y bid yn £513,000 ac rydym yn disgwyl cadarnhad buan o du Llywodraeth Cymru.

3.10 Mae Grŵp Defnyddwyr y Gwasanaeth yn parhau i gyfarfod gyda chynrychiolaeth eang o blith penaethiaid ysgolion a llywodraethwyr. Ceir adborth gwerthfawr a defnyddiol gan yr aelodau a gellir crynhoi'r prif faterion a drafodwyd fel a ganlyn:

- Darparu adborth ar Ymweliad 2 (Tymor y Gwanwyn) – gweler hefyd (Atodiad 1) yr ymateb i holiadur ar-lein y gwasanaeth a yrrwyd i bob ysgol yn dilyn Ymweliad 2.
- Trefniadau Ymweliad 3.

- Goblygiadau y Model Cenedlaethol.
- Patrwm ymweliadau GwE 2014/15.

3.7 Mae'r cyfarfodydd ymgynghori gydag undebau llafur yn parhau dan gadeiryddiaeth Cyfarwyddwr Arweiniol y Consortiwm.

4.0 Y Dyfodol

4.1 Mae dyfodol y Gwasanaeth ynghlwm â datblygiad y Model Cenedlaethol.

4.2 Fel yr adroddwyd yn y cyfarfod diwethaf, bydd angen i GwE ddatblygu cynhwysedd i fynd i'r afael â gofynion y Model Cenedlaethol. Atodir strwythur arfaethedig GwE yn Atodiad 4 sydd yn cynnwys rôl ychwanegol newydd, sef Pennaeth Safonau. Byddai'r rôl hon yn cynyddu cynhwysedd o fewn yr Uwch Dîm Rheoli ac ar sail ranbarthol.

5.0 Argymhellion

Gofynnir i'r Cyd-bwyllgor:

- 5.1 nodi cynnwys yr adroddiad ar ddatblygiadau cyfredol GwE.
- 5.2 cymeradwyo bod y Prif Swyddog yn parhau i weithio efo'r Cyfarwyddwyr Addysg yn y chwech awdurdod i weithredu gofynion Cynllun Busnes y Model Cenedlaethol ac adrodd yn ôl i'r Cyd-bwyllgor ar y datblygiadau.
- 5.3 Cymeradwyo addasu teitl Prif Swyddog GwE i Reolwr Gyfarwyddwr GwE (yn unol â'r Model Cenedlaethol a chonsortia rhanbarthol eraill yng Nghymru).
- 5.4 Cymeradwyo, mewn egwyddor, ychwanegu Pennaeth Safonau at strwythur craidd y gwasanaeth; ac yn ychwanegol, cydnabod yr angen i gynyddu cynhwysedd, dros dro, nes gwneir y penodiad.

6.0 Goblygiadau Ariannol

6.1 Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol ychwanegol yn codi o'r adroddiad hwn.

7.0 Effaith o ran Cydraddoldeb

7.1 Nid oes unrhyw effaith newydd o ran cydraddoldeb yn codi o'r adroddiad hwn.

8.0 Goblygiadau Personél

8.1 Eglurir y materion hyn o fewn corff yr adroddiad.

9.0 Ymgynghoriadau

9.1 Dim o ganlyniad uniongyrchol i'r adroddiad hwn.

10.0 Atodiadau

Atodiad 1:

Rhys Howard Hughes – Pennaeth Brocera a Chymorth

Penodwyd Rhys yn Bennaeth Ysgol Cae Top, Bangor Gwynedd yn 2002. Dyfarnwyd saith gradd un i'r ysgol yn arolygiad Estyn yn 2009. Mae Rhys hefyd yn aelod o'r Bwrdd Datblygu Arweinyddiaeth Cenedlaethol gyda chyfrifoldeb arbennig am ymchwilio i ddatblygiadau cydweithio "ysgol i ysgol" yng Nghymru, ac ymchwilio i botensial datblygu ymhellach rôl "Pennaeth Gweithredol" yng Nghymru.

Ashley Jones – Uwch Arweinydd System (Hwb Wrecsam a Sir y Fflint)

Dechreuodd Ashley ei yrfa yn athro mewn tair ysgol uwchradd yn Leeds cyn iddo ddod yn Bennaeth Mathemateg yn Ysgol Uwchradd Victoria yn Ulverston, Cymbria. Yn 1992, symudodd i Ysgol Alun, yr Wyddgrug yn Ddirprwy Bennaeth ble'i ddyrchafwyd yn Bennaeth ym Mhasg 2008. Ers hynny, dyfarnwyd y radd uchaf i'r ysgol Band 1 hon ym mhob agwedd ar arolygiad, ac yn Haf 2013 roedd sgôr Lefel 2 yr ysgol (gan gynnwys Sa/Cy/Ma) y trydydd uchaf yng Nghymru.

Atodiad 2:

Secondiadau a hysbysebwyd

PENAETHIAID ac UWCH ARWEINWYR

CYFLE AM SECONDIAD FEL RHAN O WASANAETH GwE

Ydych chi'n Bennaeth neu yn Uwch Arweinydd mewn ysgol? Hoffech chi gael cyfle i ymestyn eich profiad ac i gyfrannu ymhellach at wella ysgolion ar draws Gogledd Cymru?

Mae GwE yn chwilio am bennaethiaid ac uwch arweinwyr i ymuno â'r gwasanaeth ar delerau secondiad o oddeutu 30 diwrnod o fewn blwyddyn ysgol. Bydd cyfle i weithio fel Arweinydd System gydag ysgolion unigol ac i fod yn rhan o ddatblygiadau rhanbarthol mewn meysydd blaenoriaeth arbennig fel bo cynhwysedd cefnogol y gwasanaeth yn cynyddu.

Mae'r gwasanaeth, a sefydlwyd yn Ebrill 2013, yn atebol i chwe Awdurdod Lleol Gogledd Cymru ac yn gyfrifol am gyflawni cyfrifoldebau statudol o ran dyletswyddau monitro, herio a darparu gwasanaethau cefnogi. Yn ogystal, mae'n darparu gwasanaethau y gall ysgolion ac awdurdodau lleol eu comisiynu.

CEISIADAU TRWY LYTHYR AT SYLW'R PRIF SWYDDOG I'R CYFEIRIAD EBOST ISOD

DYDDIAD CAU: 10.00 O'R GLOCH, DDYDD MERCHER 7 MAI 2014

Am sgwrs anffurfiol cysylltwch â Huw Foster Evans, Prif Swyddog GwE ar 0300 500 8087 neu e-bost [Huw FosterEvans@GwE.org.uk](mailto:HuwFosterEvans@GwE.org.uk)

HEADTEACHERS and SENIOR LEADERS

OPPORTUNITY FOR SECONDMENT WITHIN GwE

Are you a Headteacher or a Senior Leader in a school? Would you like an opportunity to extend your experience and make a further contribution to improving schools across North Wales?

GwE is looking for headteachers and senior leaders to join the service on secondment terms of around 30 days within a school year. There will be an opportunity to work as a System Leader with individual schools and to be part of regional developments in particular areas of priority as the support capacity of the service increases.

The service, established in April 2013, is accountable to the six North Wales Local Authorities and is responsible for undertaking statutory responsibilities as regards duties to monitor, challenge and provide support services. In addition, it provides services that can be commissioned by schools and local authorities.

APPLICATIONS BY LETTER FOR THE ATTENTION OF THE CHIEF OFFICER AT THE E-MAIL ADDRESS BELOW.

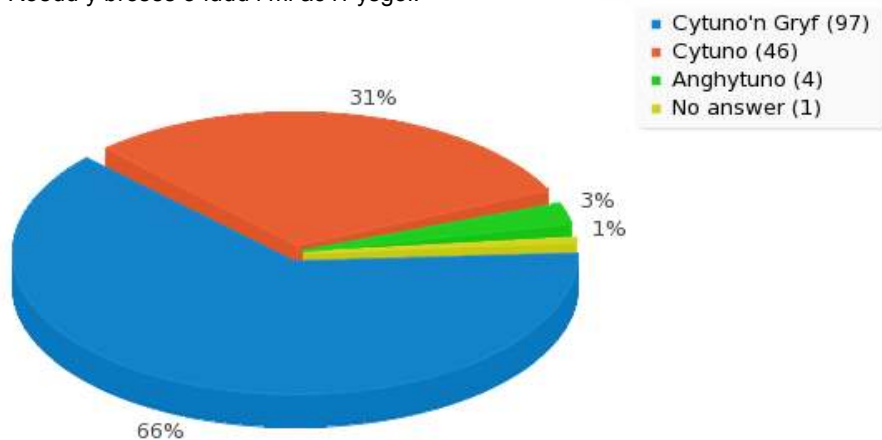
CLOSING DATE: 10.00AM, WEDNESDAY 7 MAY 2014

For an informal discussion about the post please contact Huw Foster Evans, GwE Chief Officer on 0300 500 8087 or e-mail HuwFosterEvans@GwE.org.uk.

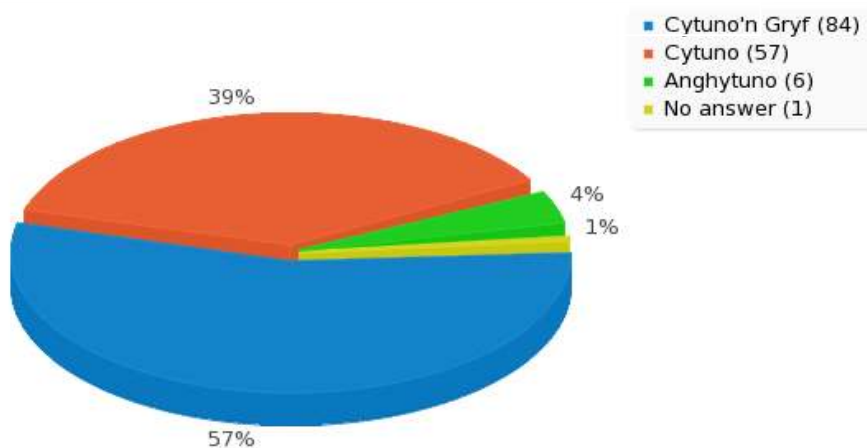

Atodiad 3: Ymateb ysgolion i holiadur Ymweliad 2

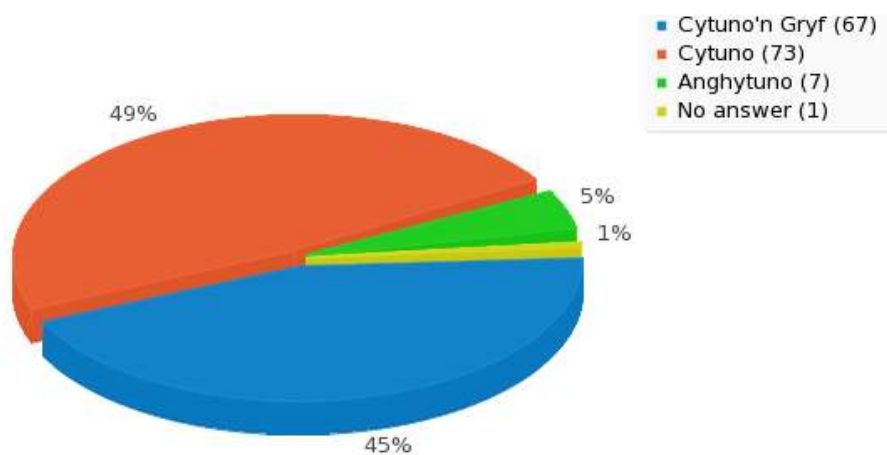
Roedd y broses o fudd i mi ac i'r ysgol.

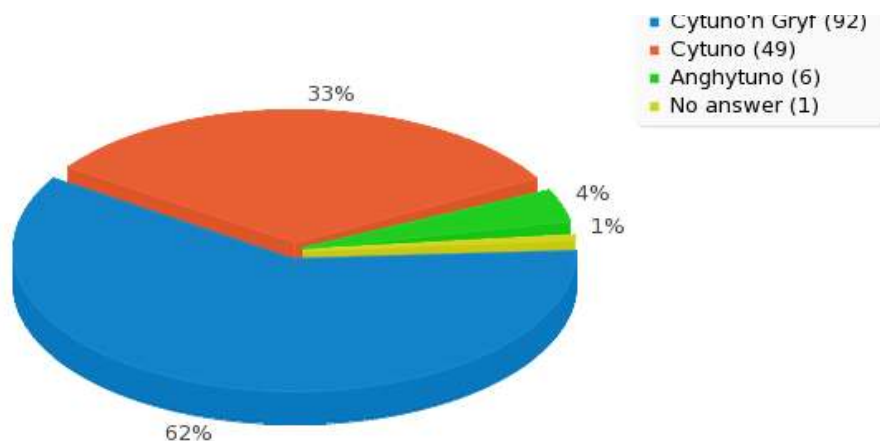
Roedd y cyfarwyddiadau a'r gofynion cyn yr ymweliad yn glir.

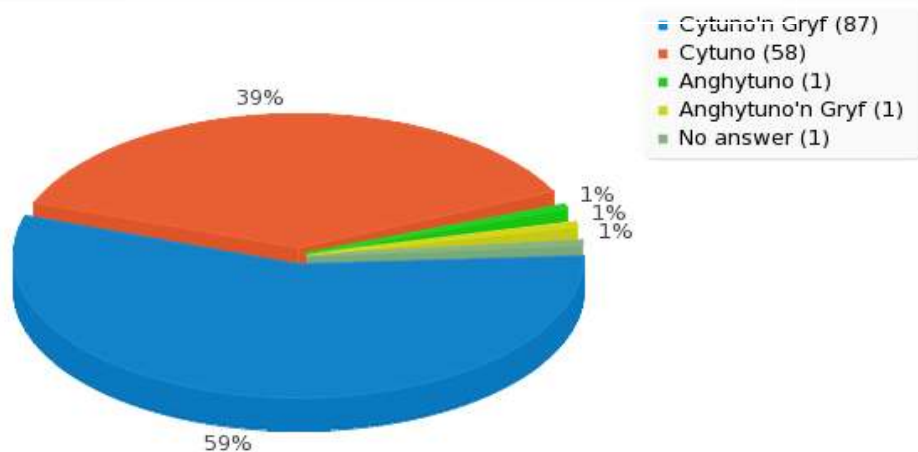
Roedd y dogfennau arewiniol ar arfarnu ysgrifennu estynedig ac adborth ar waith dysgwyr o fudd.

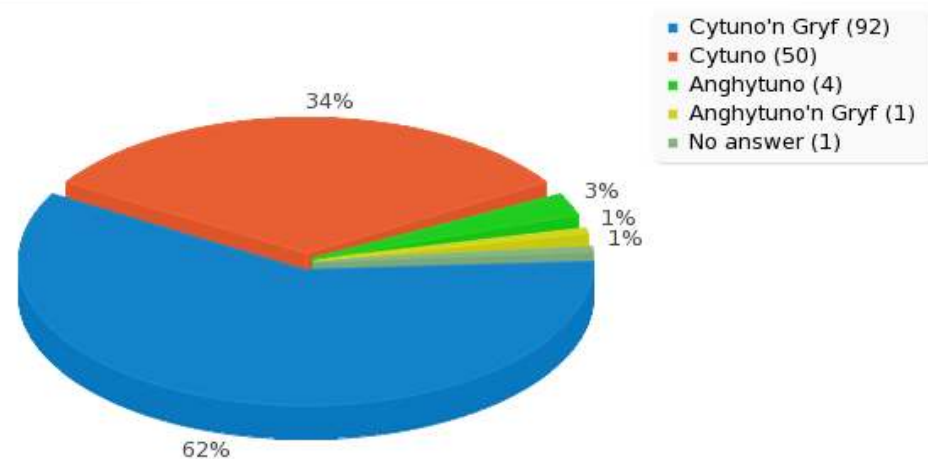
Roedd y drafodaeth a'r argymhellion dilynol o fudd i symud yr ysgol yn ei blaen.

Roedd lefel yr her yn briodol.

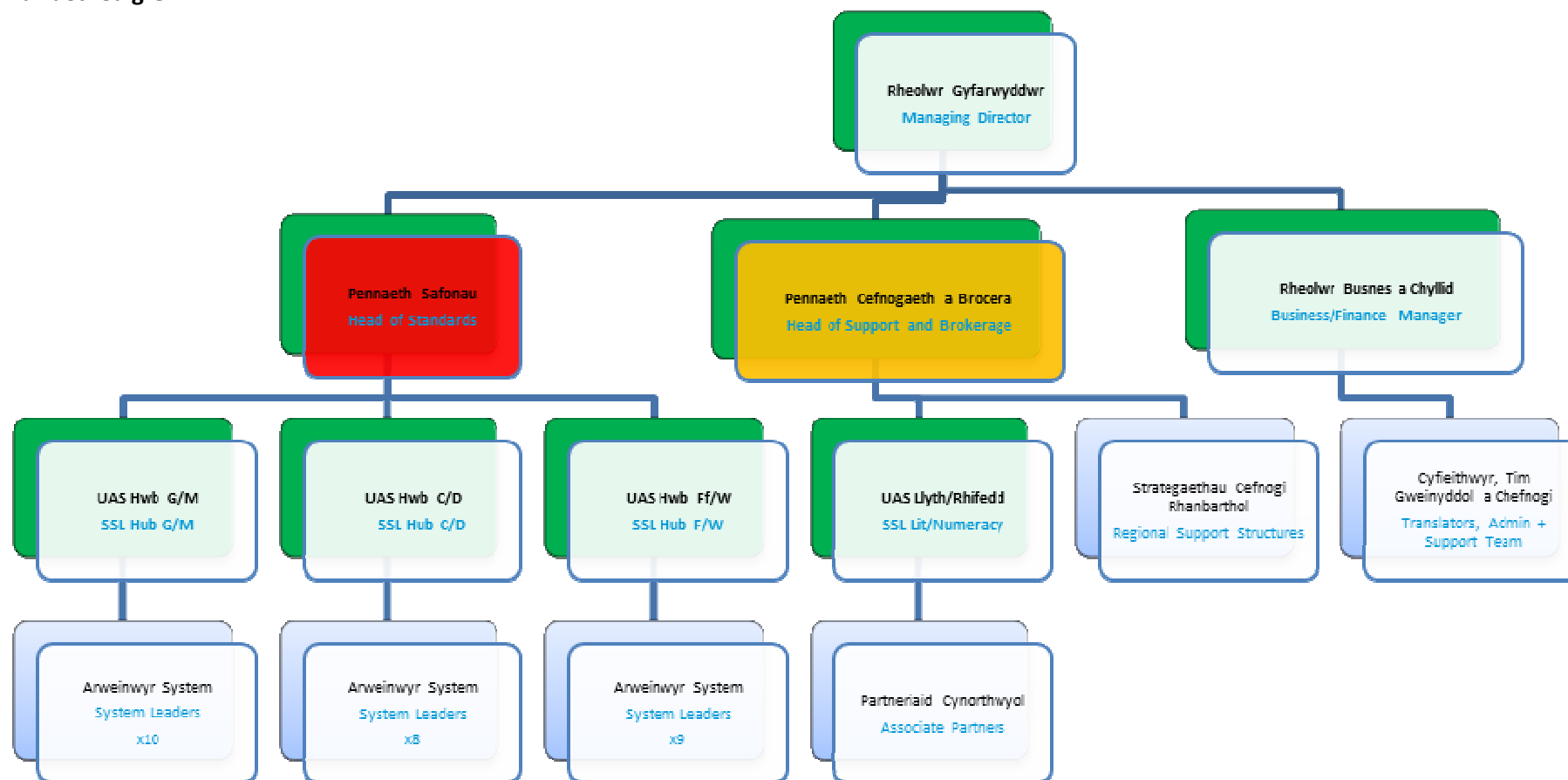

Roedd yr amserlen ar gyfer derbyn adroddiad yr ymweliad yn dderbyniol.

Atodiad 4:

Strwythur arfaethedig GwE

Gwyrdd : UDRh GwE x8
Green : GwE SMT x8

Oren : gweithredol Medi 2014
Amber : operational Sept 2014

Coch : i'w gadarnhau
Red : to be confirmed

ADRODDIAD I'R CYD-BWYLLGOR

9 Gorffennaf 2014

Adroddiad gan: **Prif Swyddog GwE a Phennaeth Cyllid Cyngor Gwynedd**

Pwnc: **Cyllideb GwE 2014/15 – Adolygiad Chwarter 1^{af}**

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1.1 Hysbysu aelodau'r Cyd-Bwyllgor am yr adolygiad o sefyllfa gychwynnol cyllideb GwE am y flwyddyn gyllidol 2014/15.
- 1.2 Mae'r adroddiad yn canolbwyntio ar amrywiadau ariannol sylweddol amlygwyd wrth lunio cyllideb 2014/15 a thueddiadau gwariant yn ystod y cyfnod 01/04/2014 - 30/06/2014.

2. CASGLIAD CRYNO

- 2.1 Ar sail sefyllfa derfynol 2013/14 a thueddiadau cynnar yn 2014/15, amcangyfrifir tanwariant net o (£230,000) eleni yn erbyn y gyllideb.
- 2.2 Rhaid pwysleisio fod y rhagamcan yma yn awgrym cynnar iawn yn 2014/15 a bydd rhai materion yn gliriach yn ystod y flwyddyn academiaidd o Fedi 2014 ymlaen.

3. MANYLION YR AMRYWIADAU ARIANNOL MWYAF 'SYLWEDDOL'

- 3.1 Costau Gweithwyr: rhagwelir tanwariant tebygol o £230,000 am y rhesymau canlynol.
 - 3.2 Mae cyllideb GwE wedi'i lunio ar sail yr achos busnes gafodd gymeradwyaeth y 6 Cyngor yn 2013, sydd wedi rhagdybio bydd angen ariannu gweithwyr ar
-

uchafswm y raddfa cyflog. Mae rhai o weithwyr GwE heb gyrraedd yr uchafswm cyflog hyd yma.

- 3.3 Wedi prisiant teirblynyddol y gronfa bensiwn a'r asesiad manwl cyntaf o ymrwymadau pensiwn tebygol GwE, mae cyfradd cyfraniad pensiwn y cyflogwr wedi disgyn o 32.7% i 28.2%, yn weithredol o'r 1^{af} Ebrill 2014.
- 3.4 Bydd swydd newydd 'Pennaeth Broceru a Chefnogaeth', yn cychwyn ar 1^{af} o Fedi 2014, sy'n golygu arbediad un-tro am 5 mis o 2014/15.

4. RESERFAU

- 4.1 Gweler yr adroddiad ar wahân ar Gyfrifon Terfynol 2013/14, sy'n cyfeirio at danwariant o £776,000.
- 4.2 Roedd £70,000 eisoes wedi'i clustnodi tuag at amcangyfrif cost hyfforddiant cenedlaethol Llywodraeth Cymru i Arweinwyr System. Debyg bydd yr hyfforddiant yn cael ei gynnal ym Medi 2014 a deallwn erbyn hyn ni fydd cost i'r hyfforddiant, heblaw am gostau anuniongyrchol (e.e. teithio, llety dau ddiwrnod ayb), gyda'r amcan cost felly yn lleihau i oddeutu £10,000.
- 4.3 Y disgwyl oedd neilltuo £706,000 ar gyfer "Comisiynu" er mwyn cyflawni'r cynllun busnes, y model cenedlaethol, a gofynion ysgolion yn 2014/15 a thu hwnt. Gellid nawr ychwanegu £60,000 (lleihad ymrwymiad hyfforddiant) a £230,000 (amcangyfrif tanwariant 2014/15) at y swm hynny.

5. ARGYMHELLIAD

- 5.1 Am y tro, gofynnir i'r Cyd-Bwyllgor cadarnhau ymrwymo unrhyw danwariant ar gyfer comisiynu er mwyn cyflawni'r cynllun busnes, y model cenedlaethol, a gofynion ysgolion yn 2014/15 a thu hwnt.
- 5.2 Bydd adroddiad dilynol i'r Cydbwyllgor am gamau arfaethedig i greu capasiti uwch reolaethol (ag amser digyswllt) o fewn GwE. I'r perwyl hyn, deallaf disgwylir defnyddio'r hyblygrwydd sydd o fewn y gyllideb, heb ofyn am gyfraniadau ychwanegol gan y 6 Cyngor, yng nghyd-destun yr hinsawdd ariannol gyfredol lle gall yr awdurdodau wynebu toriadau grant digynsail erbyn 2015/16.

ATODIADAU

Atodiad 1: Cyllideb GwE 2014/15 – Adolygiad Chwarter 1^{af}.

CYD-BWYLLGOR GwE

(CYNGHORAU YNYS MON, GWYNEDD, CONWY, DINBYCH, FFLINT A WRECSAM)

Cyllideb GwE 2014-15 - Adolygiad Ariannol Chwarter 1

	Cyllideb	Gwariant y Rhagwelir Chwarter 1	Amrywiant
	£	£	£
<u>Gwariant</u>			
Gweithwyr			
Cyflogau			
- Rheolaeth a Gweinyddiaeth	489,940	485,940	(4,000)
- Arweinydd System	2,429,669	2,232,469	(197,200)
Hyfforddiant, hysbysebu a costau gweithwyr eraill	25,230	25,230	0
Adeilad			
Rhent (yn cynnwys gwasanaethau)	50,640	50,640	0
Cludiant			
Costau Teithio	194,370	194,370	0
Cyflenwadau a Gwasanaethau			
Dodrefn, offer, argraffu, post, ffon, hurio stafelloedd, ffioedd archwilio ayb	22,140	22,140	0
Technoleg Gwybodaeth	16,329	16,329	0
Broceru	255,250	255,250	0
Costau Gwasanaethau Cefnogol Awdurdod Lletyol Cyngor Gwynedd			
Cyfreithiol	5,107	5,107	0
Adnoddau Dynol	8,754	8,754	0
Cyllid	37,856	37,856	0
Technoleg Gwybodaeth	25,525	25,525	0
Ymrwymadau Model Cenedlaethol	595,446	595,446	0
Grant Effeithiolrwydd Ysgolion (GEY)	1,662,000	1,662,000	0
Grant y Gymraeg Mewn Addysg (GGMA)	701,069	701,069	0
Cyfanswm Gwariant	6,519,325	6,318,125	(201,200)
<u>Incwm</u>			
Cyfraniadau ar gyfer costau rhedeg y gwasanaeth craidd			
- Cyngor Ynys Môn	(425,039)	(425,039)	0
- Cyngor Gwynedd	(747,738)	(747,738)	0
- Cyngor Conwy	(648,868)	(648,868)	0
- Cyngor Dinbych	(629,293)	(629,293)	0
- Cyngor Fflint	(930,260)	(930,260)	0
- Cyngor Wrecsam	(775,058)	(775,058)	0
Cydlunydd Rhanbarthol - Rhaglen Gymorth Genedlaethol: Llythrennedd a Rhifedd	0	(28,800)	(28,800)
Grant Effeithiolrwydd Ysgolion (GEY)	(1,662,000)	(1,662,000)	0
Grant y Gymraeg Mewn Addysg (GGMA)	(701,069)	(701,069)	0
Cyfanswm Incwm	(6,519,325)	(6,548,125)	(28,800)
Cyfanswm	0	(230,000)	(230,000)

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref
Aelod Cabinet Arweiniol i'r
Consortiwm
Eryl Williams
eryl.williams@denbighshire.gov.uk

11 Ebrill 2014

Annwyl Mr Williams

Cyfeiriaf at eich cyflwyniad o gynllun busnes consortiwm GWE yn unol â'r model cenedlaethol ar gyfer gwasanaethau gwella ysgolion rhanbarthol.

Yn gyntaf hoffwn ddiolch i chi am eich ymgysylltiad â datblygu, adeiladu a gweithredu'r model cenedlaethol newydd.

Rwy'n falch o'ch hysbysu fy mod wedi cymeradwyo ymagwedd gyffredinol cynllun GWE gan nodi'r canlynol:

- Mae'r rhanbarth, a'i awdurdodau lleol cyfansoddol, wedi ymateb yn dda i her y Model Cenedlaethol. Mae cynrychiolwyr wedi ymgysylltu'n dda yn y broses o gyd-adeiladu'r model ac mae'r ysbryd yma o gydweithio a deialog wedi parhau wrth i'r cynllun busnes esblygu.
- Mae'r cynllun yn cyfleu'r weledigaeth y mae'n rhaid i'r consortiwm ei gwireddu er mwyn sicrhau gwelliant ysgol.
- Mae'r canlyniadau a nodwyd yn briodol ac yn cael eu gyrru yn eu blaen gan wybodaeth. Mae gan y consortiwm ddrafftiau cynnar o waith ar lefel ALI ar weithredu'r canlyniadau yn dilyn ystyried anghenion a chyd-destunau ar lefel ALI.
- Mae camau i gyflawni'r canlyniadau yn ddefnyddiol, ac yn adlewyrchu'r datblygiadau arwyddocaol sydd ar y gweill a'r rhai a gyflenwir ar lefel ranbarthol.
- Mae llywodraethu, trefniadau a strwythurau atebolrwydd yn fanwl ac yn dangos sut y mae'r consortiwm yn cymryd camau i hybu'r Model Cenedlaethol yn rhanbarthol.
- Mae Rheolwr Gyfarwyddwr yn ei le.
- Mae'r consortiwm yn datblygu system casglu a rhannu data i ychwanegu capasiti ac i lywio gwaith y model ar gyfer gweithio ysgol i ysgol.

Fodd bynnag, mae rhai meysydd i'w datblygu y bydd angen ymdrin â hwynt yn ystod yr wythnosau nesaf. Bydd fy swyddogion yn trafod y meysydd hyn gyda swyddogion o fewn y consortiwm yn y cyfarfodydd herio ac adolygu. Mae'r rhain fel a ganlyn:

- Nid yw aeddfedrwydd rhai agweddau o'r cynllun yn gwbl eglur.

- Mae'n arbennig o bwysig egluro sut y caiff cyfrifoldebau statudol ALLau eu rheoli a chael eglurder ar gydweithio a chyfathrebu lle mae'r swyddogaethau cyflenwi yn parhau i fod ar lefel ALL, ac yn benodol ar gyfer ADY.
- Fel ardal ddaearyddol fawr, mae'r rhanbarth yn wynebu sawl her logistaidd i sicrhau cysondeb ac ansawdd uchel.
- Effaith y newidiadau i rôl yr Ymgynghorydd Her, a thyfu tîm o ansawdd uchel trwyadl a sut mae'r rhanbarth yn rheoli'r croesi drosodd o Arweinydd System i Ymgynghorwyr Her.
- Trefniadau ar gyfer Cymorth i Lywodraethwyr ac Adnoddau Dynol.
- Sicrhau tîm canolog cwbl weithredol ar gyfer y rhanbarth.
- Effeithiolrwydd hunan- arfarnu'r ysgol a Chynlluniau Datblygu /Gwella Ysgol wrth i Ymgynghorwyr Her ymgysylltu ysgolion mewn sgysiau ynghylch categoreiddio.
- Trefniadau rheoli perfformiad Penaethiaid a DPP ar gyfer yr holl staff addysgu fel allwedd i ysgogi gwelliant ac arwain gwelliannau mewn dysgu.
- Diogelu mewn addysg
- Pwysigrwydd presenoldeb ac ymddygiad i wella ysgol.
- Model ar gyfer gweithio ysgol i ysgol.
- Manylion ariannol a chyfraniadau ALL.

Hoffwn hefyd dynnu sylw at yr angen i ymdrin â rheoli perfformiad penaethiaid yn y cynllun (neu eich cynllun gweithredol) ac rwy'n gofyn i hyn gael ei wneud o fewn y pythefnos nesaf.

Rwyf hefyd, wrth i gynlluniau polisi newydd gael eu datblygu, yn disgwyl y bydd y consortia rhanbarthol yn ganolog i symud y rhain yn eu blaen. Rwyf felly'n disgwyl y bydd consortia yn ddigon ystywyth i ymateb yn hyblyg i ofynion newydd, a chwarae'r rhan ganolog yr wyf wedi'i rhagweld ar eu cyfer o ran gwella perfformiad ysgolion ar draws Cymru.

Yn olaf, hoffwn fynegi fy niolch i bawb sydd wedi ymwneud â'r broses hyd yma. Rwy'n gweld y model cenedlaethol o'r datblygiad cychwynnol i'r gweithredu parhaus fel enghraifft dda o Lywodraeth Cymru a llywodraeth leol yn cydweithio ar ein hagenda ar y cyd i ddiwygio addysg.

Huw Lewis AC / AM

Y Gweinidog Addysg a Sgiliau
Minister for Education and Skills

CC:

Prif Weithredwr Arweiniol – Mohammed Mehmet

Cyfarwyddwr Arweiniol – John Davies

Rheolwr Gyfarwyddwr – Huw Foster Evans

Annwyl Weinidog,

Diolch yn fawr am eich ymateb defnyddiol ac adeiladol i'n drafft gwreiddiol o Gynllun Busnes ar gyfer GwE. Gweler isod ein hymateb ninnau i'r pwyntiau a godwyd gennych.

Cynllun Busnes GwE

Ymateb i'r materion ychwanegol a godwyd fel rhan o adborth Llywodraeth Cymru i'r Cynllun Busnes, Mai 2014

Mae'r ymateb yn codi o drafodaethau a gynhaliwyd rhwng Geraint Rees (Llywodraeth Cymru) a Phrif Swyddog GwE, Huw Foster Evans, y Pwyllgor Gweithredol Rhanbarthol a Chyfarwyddwyr Addysg y Rhanbarth.

Materion a godwyd mewn llythrennau bras:

Nid yw'n gwbl eglur beth yw aeddfedrwydd rhai elfennau o'r Cynllun;

Y ddwy elfen allweddol sydd angen eglurder o ran llinellau amser yw'r

- gwelliant sydd ei angen o ran cynyddu capasiti GwE
- ad-drefnu Cefnogaeth i Lywodraethwyr ac Adnoddau Dynol a gwasanaethau eraill ar lefel rhanbarthol erbyn Ebrill 2015

Gwneir penodiadau allweddol yn ystod Mis Mai i ddiogelu mwy o gapasiti i GwE gyda phenodiad Uwch Ymgynghorwr Her a Phennaeth Cefnogaeth a Broceriaeth i gydlynny a gweithredu'r model cefnogaeth ysgol i ysgol a chefnogaeth i ysgolion gan GwE. Gobeithir y bydd rhai o'r staff newydd yn gallu gweithio dros yr haf ar rai o'r materion allweddol i ddiogelu ffordd ymlaen.

Mae'r Model Cenedlaethol yn gofyn am ail osod rhai gwasanaethau erbyn Ebrill 2015. Mae GwE yn barod wedi ymrwymo i ddwyn cynigion gerbron y pwyllgor gweithredol i'w hystyried. Ymrwymir i ddod ag achosion busnes a modelau cyflwyno ar gyfer Gwasanaethau Adnoddau Dynol a Gwasanaethau Cefnogi Llywodraethwyr erbyn diwedd Medi 2014 er mwyn cael penderfyniadau wedi eu cymryd i sicrhau cyflwyno yn llawn erbyn Ebrill 2015.

O ran y gwasanaethau eraill sydd angen eu cydlynio i fod yn gydnaws â'r Model Cenedlaethol e.e. 14-19, fe ddaw GwE a chynigion busnes a modelau gweithredu gerbron erbyn Rhagfyr 2014 er mwyn gweithredu'n llawn erbyn Ebrill 2015.

Er mwyn cwrdd a'r rhaglen hon, bydd uwch aelodau staff GwE yn gweithio gyda Chyfarwyddwyr neulltiol o'r Awdurdodau Lleol i ddatblygu modelau posib i'w cynnig. Cyflawnir pob darn o waith ar batrwm Rheoli Project fydd yn diogelu cysondeb o ran llinellau amser, trefn adrodd, llywodraethu, prosesau ymgynghori, cynllunio ariannol, goblygiadau cyfreithiol, goblygiadau adnoddau dynol a rheoli risg.

Caiff penderfyniadau eu cymryd yn gydnaws a'r Model Cenedlaethol, gyda'r disgwyl y bydd pob elfen yn cael ei gyflwyno yn Ebrill 2015.

Mae hi'n hanfodol bwysig i egluro sut y mae cyfrifoldebau statudol yr Awdurdodau yn cael eu rheoli ac esbonio'r cydweithio a chyfathrebu fydd mewn lle pan fydd yr Awdurdodau Lleol yn parhau i fod yn gyfrifol e.e. gydag Anghenion Dysgu Ychwanegol

Yn ychwanegol at y strwythurau traws-rhanbarth sy'n bodoli, a'r rhai fydd yn bodoli o dan weithrediad y Model Cenedlaethol, mae'r trenfiadau cyfathrebu presennol yn seiliedig ar y 3 hwb (Ynys Mon/Gwynedd, Conwy/Dinbych a Wrecsam/Fflint). Mae Arweinwyr System yn cyfathrebu gyda thimau o amgylch yr ysgol o fewn yr Awdurdodau Lleol a threfniadau perthnasol yn ymwneud ag ADY o fewn pob ysgol.

Sefydlwyd GwE yn wreiddiol ar sail gwasanaeth wedi ei gomisynu ar draws y 6 ALL, pob un a'i arferion unigryw o ran eu dulliau o rhedeg gwasanaethau ADY.

Wrth i waith GwE gymryd gafael llawn ym mhob awdurdod, bydd y gallu i rannu arfer orau ar draws y rhanbarth yn dod yn haws. Trwy'r model hwb presennol, mae dealltwriaeth eglur ym mhob un o'r tri hwb ar sut y mae'r cyfrifoldebau statudol yn cael eu gweithredu ym mhob ALL, ac mae'r modelau gweithredu ar gyfer ADY yn eglur. Fodd bynnag, gyda chydweithio dyfnach ar draws y rhanbarth cyfan, y tu hwnt i'r 3 hwb, mae disgwyl y bydd pob ALL yn dod yn fwy gwybodus o'r arfer orau ar draws y rhanbarth ac yn abl i fabwysiadu'r arferion gorau a welir o fewn rhanbarth GwE. Yn ychwanegol, mae'r ALL yn ceisio cyfleoedd i gydweithio'n fwy effeithiol ar draws ffiniau wrth ddatblygu gwasanaethau ar y cyd e.e. Anghenion Arbennig prin, Seicoleg Addysg.

Cydnabyddir y byddai'n ddefnyddiol i GwE petai'r awdurdodau yn cydweithio'n agosach ar faterion ADY ac yn datblygu'r arfer orau yn gydlynus ar draws y rhanbarth er mwyn i Ymgynghorwyr Her allu gweithio o fewn rhanbarth sy'n fwy cydlynus.

(Gweler isod amlinelliad o gynllun ar y cyd i gydlynnu strategaethau presenoldeb ar draws y rhanbarth)

Fel ardal fawr yn ddaearyddol mae heriau trefniadol i ddiogelu ansawdd uchel a chysondeb ar draws y rhanbarth.

Mae'r her ymarferol o reoli ardal mor fawr (sy'n cymryd hyd at 2 awr i deithio o'r Gorllewin i'r Dwyrain ac o'r De i'r Gogledd) a diogelu cysondeb ar draws y rhanbarth, yn fawr. O'r dechrau fe werthfawrogyd yr her hon.

Mae GwE nawr yn gosod strwythur rheolaethol yn ei le sy'n cydnabod yr angen rhanbarthol am gysondeb. Mae'r drefn bresennol o ran 3 hwb o ddau awdurdod yn cynnig ardal ymarferol i'w drefnu tra hefyd yn diogelu darbodion maint. Fodd bynnag, y tu hwnt i'r hybiau hyn

- bydd Pennaeth Cefnogaeth a Broceriaeth yn gweithio ar draws y Gogledd i gyd i ddatblygu cysondeb ar draws y rhanbarth.
- Gweithredir arferion Diogelu Ansawdd GwE yn gyson ar draws y rhanbarth.
- bydd cydweithio Ymgynghorwyr Her ar draws y rhanbarth yn gwella cysondeb. Mae grwp newydd o benaethiaid fydd yn gweithio ar draws y Gogledd fel Ymgynghorwyr Her yn debygol o allu ysgogi gwell cydweithio ar draws ffiniau.
- Bydd y dulliau rheoli data a gwaith papur arall a fabwysiadir gan GwE yn weithredol ar draws y rhanbarth, ac fe ddylai hyn godi lefelau cysondeb ar draws y rhanbarth
- Bydd hyfforddiant rhanbarthol a chenedlaethol ar gyfer ymgynghorwyr her yn cynnig platfform cyson a disgwyliadau mwy cyson i bawb yn y swyddi allweddol hyn.

Effaith y newidiadau i rol yr Ymgynghorwyr Her a datblygiad tim o ansawdd uchel a sut y gall y rhanbarth rheoli'r newid o Arweinwyr System i Ymgynghorwyr Her.

Mae'r Rhanbarth yn barod wedi lleihau ei thim o Arweinwyr System o 48 i 30 rhwng 2012 a 2014. Mae'r rheiny sydd wedi parhau yn eu swyddi yn gyffredinol o blith y cryfaf o'r tim blaenorol. Yn ychwanegol at hyn, cafwyd ymateb da gan Brifathrawon sy'n dymuno bod yn Ymgynghorwyr Her rhan amser. Mae stwythur nawr yn cael ei osod i sicrhau fod eu sgiliau nhw, mewn partneriaeth gyda'r tim parhaol yn datblygu'n iawn i ddiogelu cysondeb ar draws y rhanbarth.

Defnyddir y cyfleoedd am hyfforddiant ar draws y 4 rhanbarth yng Nghymru i sicrhau fod Ymgynghorwyr Her i gyd wedi eu paratoi'n briodol ar gyfer y gwaith sydd i ddod.

Mae'r newid yn y teitl a'r disgwyliadau swydd wedi bod yn ddefnyddiol wrth ganiatau i GwE ddefnyddio arweinwyr ysgolion ar secondiad gyda'r grwp o Ymgynghorwyr llawn amser i gynnig arweiniad ar themau penodol ar draws y rhanbarth gyfan a chynnig cysondeb ar faterion fel asesu, 14-19, Technoleg Gwybodaeth ayyb. Dylai hyn arwain at gysondeb a theimlad o berchnogaeth o'r gwasanaeth rhanbarthol.

Trefniadau ar gyfer Gwasanaethau Llywodraethwyr ac Adnoddau Dynol.

Cynllunir i'r ddau ddatblygiad hwn ddod gerbron y grwp Gweithredol fel cynigion pendant erbyn diwedd Medi 2014, er mwyn gweithredu'n llawn erbyn Ebrill 2015. Rhain bydd y cynigion cyntaf o blith cyfres o gynigion a ddaw gerbron dros y misoedd hyd at Nadolig 2014.

Bydd yr achosion busnes i gyd yn adlewyrchu anghenion y Model Cenedlaethol am ddatrysiadau rhanbarthol i feysydd penodol i wella darpariaeth addysgol, ac mi fyddan nhw'n gyson ar draws y 4 rhanbarth. Mae'r gwaith sydd eisioes wedi cychwyn trwy ADEW ar Adnoddau Dynol yn gymorth, a bydd swyddogion y rhanbarth yn ymwneud a hwn dros fisoedd yr haf.

Bydd cwblhau'r cynigion erbyn diwedd Medi yn ddigon cynnar i ganiatau gweithredu llawn erbyn Ebrill 2015.

Diogelu tim canolog gweithredol i'r Rhanbarth

Ar hyn o bryd, mae'r tim canolog yn gweithio trwy drefniant gyda Chyngor Gwynedd. Sylweddolir fod angen am dim busnes wedi ei ddirprwyo i gefnogi'r Rheolwr Gyfarwyddwr ac i ymateb yn gyflym i anghenion all godi o Lywodraeth Cymru neu gan ysgolion e.e. Her Ysgolion Cymru, datblygiadau posib o'r rhaglenni Llythrennedd a Rhifedd, anghenion y Bwrdd Arweinyddiaeth Cenedlaethol neu bolisiau eraill.

Cydnabyddir fod y tim presennol sydd ar gael i'r Rheolwr Gyfarwyddwr yn fach iawn, yn enwedig wrth ystyried mentrau newydd tebygol a ddaw o du Llywodraeth Cymru i godi safonau. Mae rheolwyr GwE hefyd yn ymwybodol o faint y tim o'i gymharu gyda rhanbarthau eraill. Dros y cyfnod nesaf, byddwn yn trafod ar draws y 3 rhanbarth arall i ddysgu o'u profiad wrth benderfynu maint y tim fydd ei angen i ddarparu gwasanaethau GwE.

Effeithiolrwydd hunan arfarnu ysgolion a Chynlluniau Datblygu Ysgol wrth i Ymgynghorwyr Her gydweithio gydag ysgolion mewn sgysiau am gategorieddio.

Er na nodwyd hyn yn y Cynllun Busnes, mae hi'n arfer eglur ar hyn o bryd fod pob un o'n hysgolion yn cyflwyno Hunan Werthusiad a Chynllun Datblygu Ysgol i GwE ac mae'r dogfennau hyn eisioes yn allweddol ar gyfer gwaith yr Ymgynghorwyr Her. Rhennir arfer dda ar draws ysgolion y rhanbarth ond ni orfodir trefn unffurf. Mae'r ysgolion hynny sydd yn cael mwyaf o anhawster gyda hunan werthuso neu gynllunio datblygiad yn derbyn cefnogaeth ychwanegol ac arweiniad oddi wrth ysgolion eraill.

Rheoli perfformiad penaeithiaid a DPP ar gyfer holl staff addysgu i fod yn allweddol wrth yrru safonau i fyny ac arwain gwelliant mewn dysgu

Mae Rheoli Perfformiad Prifathrawon yn barod yn rhan allweddol o waith GwE a'r gwasanaeth o gomisynir gan yr Awdurdodau Lleol. GwE sy'n cynnig y mewnbwn ALL ym mhob achos ac felly ni fyddai hyn yn elfen newydd o waith GwE ac felly nid yw'n rhan o'r Cynllun Busnes. Mae hyn yn clymu'n agos gyda gwaith ar reoli perfformiad a'r canfyddiadau o'r ymweliadau yn ymweud ag Hunan Arfarniad a Chynllunio Datblygu Ysgol.

Datblygiad Proffesiynol Parhaus

Ar hyn o bryd, mae Pennaeth Cefnogaeth a Broceriaeth yn cael ei b/phenodi, a'r unigolyn yma fydd yn gyfrifol am ddatblygu rhaglen llawn i ysgolion gan ddefnyddio'u grantiau GEY ac eraill. Bydd hyn yn cynnwys adeiladu arweinyddiaeth a chynllunio arweinyddiaeth i'r dyfodol. Disgwylir i'r cynllunio hwn fod yn gyd-lynnus a'r 3 blaenoriaeth cenedlaethol.

Penodir un Uwch Arweinydd hefyd i ddiogelu fod partneriaeth y rhanbarth gyda'r Rhaglen Gefnogi Genedlaethol ar gyfer Llythrennedd a Rhifedd yn gweithio'n effeithiol. Disgwylir i'r unigolyn hwn/hon allu datblygu nodau ehangach GwE, gan gynnwys hyfforddiant a rhannu arfer dda mewn Llythrennedd a Rhifedd.

Diogelu mewn Addysg

Ar hyn o bryd, mae'r sefyllfa yn gwbl eglur. Mae GwE yn gyfrifol am faterion diogelu o ran eu staff eu hunain neu unigolion a ddefnyddir gan GwE. Cyfrifoldeb yr Awdurdodau Lleol yw popeth arall. Nid oes awydd i newid ar hyn, oni bai fod cyngor i'r perwyl hwnnw yn cael ei roi i GwE.

Pwysigrwydd presenoldeb ac ymddygiad i wella ysgolion

Ar hyn o bryd, rhoddir cyngor arbenigol a chefnogaeth i ysgolion gan yr ALL. Gall GwE ddefnyddio a hyrwyddo arfer dda ar draws y rhanbarth. Pan fo awdurdodau yn effeithiol yn hyrwyddo arfer dda, mae hyn yn gweithio'n dda.

Mae'r rhanbarth wedi gweithio'n dda ar beilot Llywodraeth Cymru ac wedi sefydlu tim Rhanbarthol ar gyfer Presenoldeb a Gwelliant. Mae'r tim yn nodi arfer dda ac yn cynnig cefnogaeth a chynghor i ysgolion, ynghyd ac offeryn hunan arfarnu. Cefnogir y gwaith gan dim canolog sy'n ymweld ag ysgolion ac yn gwneud awdit o brosesau a dulliau gyda golwg ar wella presenoldeb. Mae'r adborth wedi bod yn dda ac mae ysgolion wedi croesawu'r dulliau gwerthuso sydd wedi eu cyflwyno.

Ar hyn o bryd, mae'n allweddol fod GwE yn gallu gwerthuso llwyddiant mentrau ar draws y rhanbarth ac yn gallu cyfeirio partneriaid tuag at ysgolion ac awdurdodau sy'n cynnig yr arweiniad cryfaf yn y meysydd hyn.

Mae'r gwaith o gefnogi gwelliannau mewn ymddygiad yn fater sydd angen ei ddatblygu mewn partneriaeth gyda phob Awdurdod Lleol, ac fe allai elwa o fodel tebyg i'r cynllun RAIT a nodwyd uchod.

Model ar gyfer cydweithio Ysgol i Ysgol

Mae GwE wedi ymrwymo yn gadarn i'r model hwn o welliant ysgolion o fewn y rhanbarth ac mae amrywiaeth o arferion eisoes yn bodoli. Mae ymrwymiad eglur i ddatblygu hwn ar lefel rhanbarthol. Bydd datblygu model ac ennyn cefnogaeth a chytundeb ar lefel rhanbarthol gan bob rhan o'r gymuned addysgol yn bwysig, ac mi fydd yn gyfrifoldeb cynnar i waith y Pennaeth Cefnogaeth a Broceriaeth, ar y cyd gyda phenaethiaid ysgolion ac arbenigedd allanol.

Erbyn diwedd Medi 2014, bydd GwE wedi datblygu cynllun cytunedig fel canllaw i'r hyn fydd yn digwydd dros y blynyddoedd nesaf. Mae penodiadau allweddol yn cael eu gwneud ar hyn o bryd i sicrhau y bydd strwythur staffio priodol yn ei le i gefnogi'r datblygiadau hyn ar draws y rhanbarth.

Mae partneriaid GwE eisoes yn ymwybodol o'r modelau sydd wedi cael eu cyflwyno'n ddiweddar gan EAS a Chanol De Cymru. O fewn GwE, ymddengys fod model Ynys Mon eisoes yn gwneud gwahaniaeth. Bydd y modelau hyn yn help i adnabod y ffordd ymlaen.

Manylion Ariannol a Chyfraniadau'r Awdurdodau Lleol

Mae model ariannol GwE yn seiliedig ar y ffigyrau a gyflwynwyd gan Lywodraeth Cymru. Bydd pob cynllun busnes a gyflwynir wrth adeiladu gwasanaeth GwE dros y cyfnod nesaf, yn unol a'r Model Cenedlaethol, yn galw am gynigion eglur am arian, gan gynnwys cyfraniadau posib gan yr Awdurdodau a chyfraniadau posib gan bartneriaid eraill i bob achos.

Yr angen i'r Rhanbarth fod yn hyblyg ac ystwyth wrth ymateb i ofnion newydd.....

Mae model presennol a hanesyddol GwE wedi ei ddiffinio ar egwyddorion gwasanaeth wedi ei gomisynu, ac felly wedi ei lunio i fod yn sefydlog yn hytrach nag yn ystwyth. Mae pawb yn cytuno ar hyn. Yn unol â'r Model Cenedlaethol mae angen i GwE symud at ddiffiniad newydd sydd yn fwy hyblyg wrth ymateb i anghenion newydd. Yn fewnol, gellir cyflawni hyn wrth greu y rolau Rhan Amser i Ymgynghorwyr Her, gan lewni'r rolau gan benaethiaid cryfa'r rhanbarth, ynghyd a chorff sefydlog o staff parhaol sy'n gallu angori'r gwasanaeth. Yn ymarferol, bydd hyn yn caniatáu i GwE i ymateb i anghenion annisgwyl all godi o ysgol neu grwp o ysgolion. Fodd bynnag, bydd angen cefnogi'r hyblygrwydd hyn gyda strwythur busnes mwy hyblyg hefyd, ac mae hwn yn cael ei drafod o fewn GwE ar hyn o bryd.

Mae pawb sy'n ymwneud a GwE yn croesawu bwriad Llywodraeth Cymru i hyrwyddo mentrau o bwys addysgol trwy'r model rhanbarthol, a bwriad GwE yw sicrhau fod rhanbarth Gogledd Cymru mewn sefyllfa gref i hyrwyddo a chyflwyno pob blaengaredd newydd yn ei dro.

I gloi, felly, hyderwn y bydd yr ymatebion uchod yn darparu sicrwydd ychwanegol i chi o'n hymrwymiad i weithio gyda'n gilydd i wella ymellach deilliannau addysgol ein plant a'n pobl ifanc.

ADRODDIAD I'R CYD-BWYLLGOR

9 GORFFENNAF 2014

Adroddiad gan: Rheolwr Busnes a Chyllid

Pwnc: Calendr Cyfarfodydd

1.0 Pwrpas yr Adroddiad

1.1 Gwneud cais i'r Cyd-bwyllgor gytuno ar y rhaglen cyfarfodydd am y flwyddyn i ddod.

2.0 Cefndir

2.1 Bydd y Cyd-bwyllgor yn cyfarfod yn ôl yr angen i ddiwallu anghenion y Gwasanaeth yn unol ag amserlen y Gwasanaeth ar yr amod bod isafswm o dri chyfarfod mewn blwyddyn, gydag un ohonynt yn cael ei nodi fel y cyfarfod cyffredinol blynyddol. Cytunir ar leoliad y cyfarfodydd gan y Cyd-bwyllgor.

2.2 Yn Atodiad 1 cynigir amserlen cyfarfodydd (drafft) i'w mabwysiadu

3.0 Ystyriaethau

3.1 Cynigir dyddiadau ar gyfer cyfarfodydd 2014/15 fel Atodiad A

3.2 Yn ogystal â'r dyddiadau arfaethedig, rhagwelir y bydd angen cyfarfod arall ym mis Hydref 2014.

3.3 Pe byddai angen gwneud newidiadau i'r calendr, cynigir bod y Cadeirydd yn cael ei awdurdodi i wneud newidiadau yn dilyn ymgynghori priodol.

3.4 Cynigir y bydd y cyfarfodydd yn cael eu cynnal mewn lleoliad canolog yng Ngogledd Cymru, h.y. Conwy.

4.0 Argymhellion

4.1 Gofynnir i'r Cyd-bwyllgor:

4.1.1 Cymeradwyo'r cyfarfodydd fel y'u cynigir yn Atodiad A.

4.1.2 Nodi'r posibilrwydd y bydd angen cyfarfod ym mis Hydref 2014, a chymeradwyo bod y Cadeirydd yn gwneud trefniadau os bydd angen.

4.1.3 Rhoi awdurdod i'r Cadeirydd wneud newidiadau i'r calendr os oes angen.

5.0 Goblygiadau Ariannol

5.1 Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol yn codi o'r adroddiad hwn.

6.0 Effaith o ran cydraddoldeb

6.1 Nid oes unrhyw effeithiau newydd o ran cydraddoldeb yn codi o'r adroddiad hwn.

7.0 Goblygiadau Personél

7.1 Nid oes unrhyw oblygiadau personél newydd yn codi o'r adroddiad hwn.

8.0 Ymgynghoriad yr ymgwymerwyd â fo

8.1 Ymgynghorwyd â chwe Awdurdod Lleol Gogledd Cymru er mwyn osgoi cyd-daro â chyfarfodydd Cyngor.

9.0 Atodiadau

Atodiad 1 Dyddiadau arfaethedig i'w cytuno a'u mabwysiadu:

CYFARFOD	DYDDIAD	AMSER	LLEOLIAD
Cyd-bwyllgor GwE	29 Medi 2014	Pnawn	Conwy
Cyd-bwyllgor GwE	6 Tachwedd 2014	Pnawn	Conwy
Cyd-bwyllgor GwE	25 Chwefror 2015	Bore	Conwy
Cyd-bwyllgor GwE	11 Mehefin 2015	Bore	Conwy